

18. num. 5. Rojas. d. cap. 20. à nu-
 mer. 20. adducentes locum Genesis.
 21. Non erit hæres filius ancilla cum
 filio meo Isaac, nihilominus fallun-
 tur, ut per Paleot. d. loco cap. 54. num.
 8. Molin. disputat. 166. qui clarissi-
 me ostendunt hanc prohibitionem
 circa spurios, tantum dimanasse à
 iure humano, adducentes sequen-
 tia fundamēta, quia licet vsus hæ-
 reditatum à iure naturali sit inuen-
 tus, cap. Ius naturale 1. distin. ordo
 tamen, & forma succedendi legi-
 bus ciuilibus, & humanis tribui-
 tur, à tempore legum duodecim
 Tabularum, iuxta textū in l. lege ob-
 uenire 130. ubi Rebuf. de verb. signif.
 Cuiac. in l. Verbis legis 120. D. eodem
 titulo, Pinel. in Rubrica de rescindenda
 1. part. cap. 1. num. 23. Costanus lib. 1.
 Selectarum cap. 6. nu. 7. deinde con-
 uincitur per Molin. ubi supra, quia
 locus ille significat solum alligori-
 ce filios Ecclesiæ, qui cælestem hæ-
 reditatem consequuntur, ad quod
 alludere videtur Apostolus ad Galat.
 4. & ad Romanos 9. vel si velis esse
 præceptum, dic esse præceptum
 legis veteris, quod iam ab aduentu
 Christi Saluatoris extinctum est,
 cap. Translato de constitutionibus, cap.
 Unico de Purificat. post partum, post
 alios Couar. 1. variar. cap. 17. Gutier.
 lib. 1. Canonic. cap. 21. num. 13. Suar.
 tom. 8. de legibus lib. 9. de leg. veteri
 cap. 11. Ioannes Petrus Moneta de
 Commut. ultim. volunt. cap. 12. num.
 37. Vnde fit consequens hanc pro-
 hibitionem esse iuris humani, &

nostram quæstionem non versari
 circa successionē spuriorum, quæ
 resolutio negatiua respectu agna-
 torum ex paterna linea proceden-
 tium, æqualiter præcedit in suc-
 cessione ab intestato, nec restringi-
 tur solum ad personam parentum,
 sed etiam in auis, pro auis, & reli-
 quis, admittitur trāsuet salibus, iux-
 ta iura supra relata, in successione
 vero ex testamento solum in patre
 procedit, ut infra latius.

Quo ad maternam vero hære-
 ditatem potest excitari quæstio no-
 stra principalis de duabus quar-
 tis deducendis, quæ resoluen-
 da est affirmatiua, prout supra in
 multis locis, ex eo, quia spurij ma-
 tribus sunt successibiles, & in earū
 bonis habent legitimam à lege ta-
 xatā, ac si essent nati ex iustis nup-
 tijs, ut deducitur ex leg. Hac parte, 495.
 & in l. Si spurius leg. Modestinus D.
 Unde cognati. §. Nouissime Instit. ad
 Orficiam. aduertendo vulgo quæ si-
 tos haberi spurios attento iure Ci-
 uili, leg. 1. §. Sed & vulgo D. ad Ter-
 tullian. notat. M. in sing. in dict. §. No-
 uissime Couar. 2. part. de sponsalibus,
 cap. 8. §. §. num. 15. alijs 21. Rojas
 Succession. cap. 26. à principio, Paleot.
 de Noth. cap. 41. numer. 3. communis
 ex Cagnolo in leg. Si qua illustris, nu-
 pen. refert, & sequitur Bened. Aegid.
 de iure honestatis, cap. 13. num. 4. post
 Gom. d. leg. 9. num. 9. Pichard. dict.
 Rubrica de hereditatib. §. 8. num. 1.
 Azor. Moral. part. 2. lib. 2. cap. 9.
 quæst. 2. Thuse. tom. 7. litera S. conclus.

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

416. num. 20. & 27. Spin. de testa-
ment. gloss. 16. à num. 32. & à num.
60. Robles dict. cap. 13. num. 5. & 6.
huius constitutionis ratio iam su-
pradieta est, cum de successione
naturalium ageremus, ita tangit
Paleot. cap. 39. num. 4. Petrus Greg.
Syntagm. lib. 45. cap. 11. numer. 10.
ita vt querelare possint materna
496 testamenta, si iniuste exhæreden-
tur, leg. Si suspecta 29. §. De in offi-
cioso D. in officioso testamento, & insu-
per annullare, nisi instituātur in for-
ma §. Aliud quoque capitulum, in
Authentic. vt cum de appellat. cognos-
citur Collat. 8. & reuocare alienata
in fraudem legitimæ, iuxta leg. Si
totas Cod. in officiosis donationibus post
alios Rojas d. cap. 26. num. 26. Cou-
de spons. 2. part. cap. 8. §. 4. num. 16.
Mench. illustrium lib. 3. cap. 106.
num. 24. Marques quest. 12. num. 4.
part. 1. Duaren. ad titulum de in offi-
cioso testamento, cap. 6. Anton. Faber.
in Iuris prud. Pap. Titu. 8. princip. 2.
illat. 1. Robles d. cap. 13. n. 12. Valasc.
conf. 94. à num. 2.

497. Quibus sic positis, sequens con-
ficitur syllogismus, Omnis filius,
qui habet legitimam in bonis pa-
tris, aut matris à lege taxatam, si
grauetur vltra dodrantem, potest
duas quartas deducere, sed filius
spurius habet legitimam in bonis
maternis: ergo regula nostri textus
amplianda est ad spurios grauatos
à matribus. Maior est certa, Minor
constat ex proxime resolutis, con-
sequencia est legitima.

Limitanda tamen erit hæc am-
pliatio, ne procedat in matre illu-
stri, quia ipsi filius spurius succede-
re non potest, nec ex testamento,
nec ab intestato, quia respectu ip-
sius in capax est, prout respectu pa-
tris diximus, textus est celebris, in leg.
Si qua illustris Cod. ad Orficiā. vbi
notant omnes scribes commu-
niter secundum supracitatos Bart.
Salycet. ibi numer. 1. Paul. 2. Bald.
& Alexand. Rojas de success. cap. 26.
numer. 3. maxime, Ioan. Baptista.
Caccialup. in repet. illius textus num.
69. & à num. 73. Pichard. in dicta
Rubrica, §. 8. numer. 1. & 3. Cuiac.
in posthumis Cod. ad illum titulum, §.
Ad hæc, versicul. excipitur, Gothofred.
ibi litera. L. quod dico intelligen-
dum, quando ipsa mater illustris
habuerit alios filios legitimos, vt
statim dicemus. Ratio huius limi-
tationis est, quia illustribus casti-
tatis obseruatio præcipuum debi-
tum est, in quarum pudiciæ fauo-
rem lex illa ab Imperatore pro-
mulgata est, vt patet ex contex-
tura ipsius leg. Ibi (& hanc legem
499. ipsi pudiciæ, quam semper colendam
censemur merito dedicamus,) notat
ibi, Corneus numer. 1. Caccialupus,
numer. 68. Cagnol. 24. Rojas dicto
cap. 26. numer. 11. Aegidius dicto
cap. 13. num. 3. Paleot. de Noth. cap.
41. num. 3.

Sub limitanda est etiā hæc pro-
xima limitatio, ne procedat defi-
cientibus filijs legitimis, quia in
defectum illorum succedūt spurij
matribus

500. matribus quantuncunque illustri-
bus, est communis resolutio ex
Paulo nu. 4. in dict. l. Si qua illustris,
cum glossa ultim. ibi, ut per Cagnol. n.
55. post Bart. in l. ultim. num. 4. Cod.
de his, quibus ut indignis, & numer. 3.
Caccialup. ibidem num. 73. Rojas dict.
cap. 26. numer. 70. Aegidius dict. cap.
12. num. 5. Azor dict. quest. 2. in fine,
quod bene deducitur ex litera d. l.
Si qua illustris, dum contra regulam
iuris antiqui d. l. Si spurius, & alia-
rum, quas supra citamus, quæ nul-
lam distinctionem matrum illu-
strium, aut non illustrium facie-
bant, ut optime explicat Rojas dict.
cap. 26. à principio, constituit ipsos,
extantibus legitimis, succedere mi-
nime posse matri illustri, qua con-
ditione legitimum defecta, intrat
regula antiqua, scilicet esse matri-
bus successibiles, & per consequens
ampliatio nostri textus numero
præcedenti scripta, neque aliquid
facit fundamentum, quo Gom. mo-
tus fuit d. leg. 9. num. 10. ut contra-
rium teneat, nempe rationem d. l.
Si qua illustris, dum ait iniuriosum
esse matribus illustribus habere fi-
lios spurios, procedere etiam casu,
quo extent legitimi, pungit etiam
Cagnol. in dict. leg. Si qua illustris, nu.
44. Matienço leg. 7. titul. 8. gloss. 6.
num. 2. lib. 5. recapitat. advertere nã-
que deberent, decisionem dict. leg.
procedere correctorie ad generali-
tatem dict. leg. Si spurius, nec esse
trahendam, ad casum non expres-
sum, ex vulgari regula, l. Ius singu-

lare D. de legib. Barbof. leg. Si constā-
te, num. 102. V. solut. matrimon. ita
Cagnol. d. num. 53. in fine, Matienço
dict. gloss. 6. num. 7. Aegid. d. num.
5. in fine, qui tres declarationes
tangit, num. 6. quas alienas à men-
te Imperatoris in d. leg. Si qua illu-
stris, dicimus, quæ autem sint per-
sonæ illustres, vide per Rojas, d. cap.
26. à num. 7.

Limitatur secundo hæc nostra
ampliatio, ne procedat in spurijis
natis ex damnato coitu, & punibi-
li, quos incapaces maternæ hære-
ditatis agnoscunt cõmuniter Do-
ctores, cum glossa final, in dict. leg.
Si qua illustris, ubi Cagnol. numer. 45.
post Salicet, Bart. & alios, Paleot. de
nohis, & spurijis cap. 43. à numer. 2.
Rojas dicto cap. 26. à numer. 18. A-
egidius, dict. cap. 13. num. 4. ex medio,
Molina dict. disputat. 167. conclusio-
ne 5. Azor. dict. loco quest. 2. Pichard.
dict. §. 8. num. 11. Marta dict. artic.
1. num. 22. & sequentibus, adducen-
tes textum, in Authentica ex comple-
xu Cod. de incestis nuptijs, iuncto ori-
ginali, in §. final, in Authentico, qui-
busmodis naturales sui collat. 7. dum
iura illa loquuntur per verbum,
parentibus, quasi verbum illud
vtrumque parentem masculinum,
& feminam comprehendat, leg.
11. titul. 13. partit. 6. leg. 17. titul.
8. lib. 5. recapitulationis, ubi Glossatores
Trentacinquius, variar. resolut. lib. 1.
resolut. 2. à numer. 1. Surdus, decis.
1249. Thesaurus libr. 1. questio fo-
rens. capit. 22. à numer. 23. Faber.

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

super Cod. lib. 5. tit. 16. definitione 6.
 Robles lib. 2. cap. 14. nu. 2. quod adeo
 verum putat Robles lib. 2. cap. 14. à
 num. 2. 5. & 6. vt non solum matri,
 sed nec etiam coniunctis ex linea
 503. materna, succedere possint, vt la-
 tissime cōprobat per totum illud
 cap. 14. maxime, nu. 50. vbi infinitos
 refert, Fachin. lib. 6. controuers. cap.
 10. Surd. decis. 249. num. 20. Fab.
 lib. 5. C. t. t. 16. definit. 2. Petrus Gre-
 gor. 2. part. lib. 45. cap. 11. à num. 11.
 Matienço l. 6. titul. 8. lib. 5. glossa 4.
 numer. 8. Rojas, cap. 26. numer. 26.
 507. A slict. decis. 96. ad fin. In qua ta-
 men cōtētionē, contrarium defen-
 dunt plures per Matienço proxime,
 num. 4. Spino de testam. gloss. 16. à
 numer. 19. Auendanh. leg. 9. gloss.
 6. à num. 4. Gutier. 2. part. quest. 103.
 Peregr. de iure fisci, lib. 3. titul. 18. nu.
 43. Vicent. de francis decis. 238. Gas-
 par Thesaurus lib. 1. forens. cap. 22. nu.
 24. cum infinitis, quos refert Robles su-
 pra num. 14. sed redeundo ad quæ-
 stionem principalem supra positā,
 multi prout Hostiens, & alij antiqui,
 de quibus Gom. d. l. 9. num. 13. Thuscus
 tom. 7. litera S. conclus. 416. num. 26.
 de illa dubitarunt, & tenēt hos fi-
 lios etiam ex damnato cohitu ma-
 tribus esse successibiles, per regulas
 supracitatas, quæ in hoc casu non
 reperiuntur limitatæ, quorum opi-
 nio facile defendi potest contra cō-
 munem supra citatam, secundum
 Corneum in d. l. Si qua illustris colum.
 2. in principio, nec iura pro cōmuni
 adducta adeo virgēt, vt eis satisfieri

non possit, dicendo, verbum Pa- 505.
 rentibus, satis verificari, respectu
 masculorum distributiue, non ve-
 ro respectu matrum, quia adhuc
 in illis standum est regulæ d. l. Si
 spurius, cum similibus, quæ limita-
 ta non est per supradicta iura, quæ
 opinionem si velis retinere, prout
 illam insinuat d. Authent. ex com-
 plexu, quæ loquitur tantū in patre
 ibi (nec à patre alantur) quasi dictū
 §. fin. vnde sumitur, solum loqua-
 tur de parētibus masculis, deseruiet
 ad ampliacionem nostri textus, cō-
 munis tamen supra citata obserua-
 bitur in nostro Regno, per Ordina- 506.
 tionem expressam lib. 4. tit. 93. quæ
 dum constituit matrem succedere
 nō posse spurio ex damnato coitu,
 etiam consequenter probat spurium
 matri succedere non posse, ex eo,
 quia ius succedendi reciprocu est,
 de parentibus ad filios; & de filijs
 ad parentes, l. Nam & si parentibus,
 D. de in officioso testamento, Authent.
 quibus modis sui §. De nepotibus, vbi 507.
 notat Gothofred. litera O. l. Hac parte.
 D. vnde cognat, Valasc. consult. 29.
 num. 3. excellenter Surdus de aliment.
 tit. 1. quest. 22. numer. 18. & melius
 cons. 342. à num. 7. & numer. 16. &
 17. vbi num. 27. idem resoluit in fi-
 lio emancipato, Pichard. in d. Ru-
 brica de heredit, quæ ab intestato §.
 7. num. 12. Cuiac. lib. 14. questionum 107.
 Papiniani, super, d. l. Nam & si parē-
 tibus, Nouissime Ioannes, Antonius,
 Mangilius de imputacionibus, quest.
 1. numer. 11. vbi infinitos refert.

Egidius d. cap. 13. num. 15. *Alarta* ubi supra, numer. 25. addo textum in *Authentic.* Ut cum de appellat. cognoscitur §. *Ceterum collatione.* 8. Cum ergo apud nos sint hi insuccessibiles, nec habeant legitimam in bonis maternis, nec ab eis heredes institui possint, frustra insudabimus applicando eis quaestionem nostram; qui autem coitus sit punibilis, & damnatus, de quo loquitur lex *Regia d. tit. 93.* quaere apud *Molin. d. disput. 267. conclus. 2.* ubi melius omnibus.

Tertiam limitationem afferunt Doctores, quando mater per vim praecisam cognita fuit, nam tunc talis coitus non est punibilis, cum deficiat libera voluntas ipsius matris, iuxta cap. *Sacris tibi* (Cum magis pati) ac proinde, non potest esse punibilis, ita ex alijs, *Conar. desponsalibus 2. part. cap. 8. §. 5. numer. 15.* *Dueñas reguel. 366. fallent. 8.* *Palcot. de Noth. cap. 43.* *Gamma decis. 149.* *Gom. leg. 9. inum. 13.* *Val. consult. 29. num. 6.* & 13. post *Baldum*, qui originaliter docuit in d. l. *Si qua illustris num. 1.* & in l. *Eam, quam Cod. de fideicommissis, num. 25.* *Cyfontes l. 9. Tauri num. 2.* ubi *Palat. nu. 15.* iudicatum apud nos per *Valascum d. num. 13.* Nec aliud dicendum est ex *Ordin. d. tit. 93.* quae quoad fieri potest, reducenda est ad ius commune, prout bene intelligit insignis *Barbos. l. Ex facto §. Si quis rogatus 1. in manu scriptis, ad Trebellian. praepiores ad Rubricam de his, quae vi-*

Restat pro complemento huius materiae. Vtrum hi filij spurij, vel nati ex damnato coitu, sint etiam incapaces respectu auorum? an eorum incapacitas sit tantum restringenda ad personam parentum, ut in auorum persona verificari possit quaestio nostra affirmatiua, de duabus portionibus deducendis? Quod igitur attinet ad auos paternos, certissimum est non solum nepotes, & alios inferiores descendentes spurios, non habere legitimam à lege taxatam in bonis auorum, & aliorum ascendentium, nec posse querelare eorum testamentum, sed etiam eis ab intestato succedere non posse, quod aequaliter procedit in agnatis transversalibus ex linea paterna, quod bene probatur ex textu, in l. *Si spurius. D. Unde cognati,* ubi quoad coniunctos ex linea paterna spurius non dicitur consanguineus, nec ius succedendi inter se retinet, facit etiam textus, in *Authentic. quibus modis sui §. Filium collat. 7.* ubi legitimatus spurius non fit successibilis auo ab intestato, nec alijs consanguineis paternis, notat glossa. 2. in l. *Haec parte D. Unde cognati, per textum optimum, in leg. ultima Cod. naturalib. lib.* ubi in nepote incapacis constituitur, ne succedat auo ab intestato, quod idem videtur probari ex *Authentic. quibus modis naturales sui §. De nepotibus,* ubi Imperator se refert ad d. l. *ultim.* quae licet magis loquatur de naturalibus, tamen optime applicatur spurijs,

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

Spurijs, quia illi etiam erant incapaces, vt supra retulimus, vt clare colligitur ex d.l. i. l. Si qua illustis, Cod. ad Orficiatum, vbi Caccialupus num. 61. Abb. consilio 50. numer. 3. Alexander, consil. 57. ad finem, lib. 4. Paleot. de Nothis cap. 41. numer. 3. Rojas de success. cap. 26. num. 79. Duenh. reg. 366. ampliat. 8. Molin. disp. 167. concl. 12. Pichard. in Rubr. de hereditatibus, quæ abint. §. 7. nu. 13. & 14. Cardinalis Thuscus tom. 7. conclus. 416. num. 18. & 43. litera. S. Aegidius dict. cap. 13. numer. 17. à principio, & nu. 23. post omnes Martia de successione leg. part. 3. quest. 7. artic. 1. num. 6. & part. 1. quest. 16. articulo 1. num. 25. Cuius resolutionis illa est ratio, quia hic spurius nascitur, & procedit ex radice infecta, Deinde, quia in eo militat illa incertitudo, quam in parentibus illegitimorū, supra considerauimus. Si autem ex testamento aliquid per auum, vel alium agnatum sit relinquitur spurio, vel per donationem, vel per alium legitimum modum, tunc merito iure, illud capere poterit, absque iuris resistentia, ac hæres institui potest, ita probat textus, in dicto Authentico, quibusmodis naturales sui §. Filium, versicul. si vero, textus in d.l. ultim. Cod. Naturalibus liberis, vbi notat Gotofred. litera, D. & ex Angelo Aretino, bene obseruat Cardinalis Thuscus, vbi proxime, conclus. 417. num. 81. Post Bart. Alexand. Imbola, lason. & communem, in l. Gallus D. de liberis, & posthumis,

Corneus cons. 25. lib. 1. Decius consilio 462. Boer. decis. 167. numer. 16. & Pichard. in loco supracitato, num. 27. Couar. 2. part. de sponsalibus, cap. 8. §. 5. num. 19. excellenter Fachineus controuers. lib. 5. cap. 97. Martia de successione legali. 1. part. quest. 20. artic. 7. à numer. 1. vbi plures, & 3. part. quest. 7. articulo. 1. num. 7. Aegidius dict. cap. 13. num. 21. & 22. & num. 24. Et facit quod scribit Bart. in l. quod conditionis, num. 2. D. de donat. & in l. 1. D. de iure fisci num. 3. spurium, & in capacem solum à patre non posse capere, sed ab alijs posse, est vtrobique optima additio Bald. cons. 131. lib. 3. & cons. 374. versicul. nec dicat aliquis lib. 1. quia ratio incapacitatis spurij solum nititur in refrænanda parentū libidine, prout scribit Imperator in d.l. ultim. Cod. de natural. lib. quæ ratio solum concernit personas parentum, & ideo ad illos solum restringenda est, remanetque spurius respectu aliorū agnatorum capax, vt saltem ex testamento ab eis acquirere possit, quod semper erit limitandum ad causam testati, ab intestato enim, nunquam succedunt, eisque decisionem nostri capituli Rayualdus non posse applicari, certum est: nec etiam auis paternis, cum in ipsorum bonis non habeant legitimam, à quibus si grauentur, Trebellianicæ, aut Falcidiæ beneficio afficientur, prout quilibet extraneus. Vnde venit reprehendendus, Pichard. in d. Rubr. de hereditatibus, quæ

que ab intestato §. 7. *nn. 228. F. achin. dict. lib. 3. cap. 98. Amiltus. part. 2. quest. 3. excep. 9. nu. 36.* dum tenent spurium, & incestuosum nepotem non posse capere ex testamēto aui, deberēt enim aduertere in capacitate quoad causam testati in aui cessare iuxta d. l. *ultim. cum alijs sup. pr. citatis.*

Circa cognationem maternam, videbatur etiam pro parte negativa resoluendum, iuxta communē sententiam supra relatam secutam per *Ordinationem lib. 4. tit. 93.* ex eo, quia etiam procedunt ex radice infecta, matrisque sunt insuccessibiles: igitur etiam aui, & exteris cognatis tranuersatibus, & fratribus vterinis, argumento *leg. ultim. versic. in nepotibus Cod. bon. matern. cap. 1. §. Hoc autem, notandum, de his qui feudum dare possunt Molin. lib. 3. cap. 5. num. 41. Rojas d. cap. 26. nu. 24.* quo argumento, ita tenent *Guilhelm. Benedictus in cap. Raynucius verbo, uxorem nomine Adasiam, nu. 708. Decius cons. 311. num. 1. Gom. l. 9. numer. 51. Paleot. cap. 43. num. 2. Rojas dicto cap. 26. num. 25. & num. 46. & 79.* qui expendunt hos filios esse priuatos omni legum auxilio, vt ait textus in *Authentico quibusmodis naturales sui §. fin. scribit Valentinus Fosterius lib. 6. de success. ab intest. cap. 50. à num. 12. Ludouicus de Sardis tractat. de legitim. spur. quest. 7. & omnes, quos citamus supra num. 198. & multi quos refert Robles lib. 2. cap. 14. per totum.*

Sed contrariam sententiam tenent grauissimi Doctores, cui tanquam certæ adhered, illam tenent *Couar. de sponsalib. 2. part. cap. 8. §. 5. num. 26. qui ex alijs fatetur comunem opinionem, quoad successione inter cognatos, sed interminis Molin. de iust. disput. 167. concl. 10. Azor Moralium. 2. part. lib. 2. cap. 9. quest. 2. & explicat optime Petrus Gregorius synagmatum lib. 45. cap. 11. num. 11. optime etiam Egidius d. cap. 13. num. 19. Azeued. l. 1. titul. 8. lib. 5. à num. 34.* plures supra iam citati. Et ostenditur ex eo, quia inter fratres vterinos, & inter auos maternos, datur ius sanguinis quantumcunque ex damnato coitu nascatur, ex d. l. *Hac parte, & l. si spurius D. Unde cognati,* sed hoc ius solum immutatum est in successione, respectu personæ matris, & non auorum, nec aliorum consanguineorum, vt patet: ergo hæc prohibitio non afficit personas auorum, seu cognatorum, & attento iure comuni, bene confirmatur ex opinione, quam supra contra communē citauimus, dum cōtendit filios natos ex coitu etiam damnato, & punibili semper, & omni casu esse matribus successibiles; cum ergo *Ordinatio nostra regi d. titul. 93.* solum illos reddat incapaces quoad matrem, non est facienda extensio, etiam ad auos, & hanc nostrā sententiam clare insinuant verba, *eiusdem Ordinationis ibi (assim poderao succeder a quaiqu. r outros parentes, &*

516.

517.

518.

13.

514.

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

tes, & deuidos por parte de sua mãy cō-
 iunctos, quasi lex faciat illos incapaces solum respectu, personæ matris, in cuius persona datur ratio specialis prohibitionis, propter delictum scilicet, incontinentiæ, quæ cessat in alijs ascendentibus, & trāsversalibus, argumento *d. l. ultim. C. de naturalibus lib.* quæ incapacitas cum sit inducta in pœnam, non potest egredi suos authores, *iuxta l. Sancimus C. de Penis cap. Quasiuit de his, quæ fiunt à maiori parte, optime Farin. cons. 60. num. 3. & consil. 65. n. 100. Franciscus Beccius cons. 8. à nu. 20. Surdus consil. 173. num. 85.* Ex quibus concludendum dico filios spurios, etiam ex damnato coitu solummodo esse incapaces succedendi personæ matris, non autem auis, & cæteris fratribus vterinis, quia his tam attenta cōmuni opinione supra citata, quam attenta lege Regia supra citato loco, sunt
 518. successibiles, & necessarij hæredes, & ideo possunt dicere nullum, & querelare, si prætereantur, vel iniuste exhæredentur *d. l. Si suspecta §. De in officioso D. in officioso testamento* ita ex multis decisum referunt *Vincentius de Francis decis. Neapolitana 238. Gutier. pract. lib. 2. quæst. 102.* à quâ opinione in iudicando, & consulendo non esse recedendum, scribit *Mena de Flores in additionibus ad Gammam, additione ad 3. decis. colum. 2.* facit resolutio *Cabed. 1. part. decis. 135. n. 2.* & iam practicari audiui à fidedignis in hoc Regno, vbi quæ-

dam neptis filia sacerdotis nupta cuidam Emmanueli Soares Coimbraensi, mortua fuit sine filijs, factò testamento, ipsoque Marito hærede instituto, præterita auia materna, quæ testamētum impugnavit, obtinuitque contra dictum Emmanuelem in supremo senatu: Vnde clare conuincitur opinio *Ægidij dict. cap. 13. num. 10.* vbi secūre scribit hunc spurium similiter non posse succedere auis, si enim respiceret ad supradieta, scripta retractaret, licet quoad transversales bene resoluat, illos esse capaces succedēdi, ac si essent ex legitimo matrimonio nati, à *num. 17. ad finem, & sequentibus, Gutier. 2. pract. quæst. 103. Spino glossa 16. à num. 19. Auendaño leg. 9. glossa 6. nu. 4.* fit ergo consequens ex omnibus proxime dictis, quod si nepos spurius grauetur ab auo materno, poterit duas portiones deducere, prout infra circa
 519. nepotes legitimos statim resolvemus; quod maiori euidentia demonstratur, quia resolvimus hos habere legitimam in bonis auorum, & damus illos grauatos: ergo duas portiones habebunt, iuxta resolutionem nostræ quæstionis affirmatiuæ. Nec obstabit argumentum supra factū de radice infecta, quia
 520. illud limitatur, quando datur diuersa ratio in parentibus, ac in alijs ascendentibus, qui non deliquerunt, vt dictum est, maxime, cum respectu aliorū, excepta persona matris, duret ius sanguinis, *iuxta d. l.*
 Hac

Hac parte, Nec *Athentica* ex comple-
xu, iuncto corpore unde sumitur, com-
prehendit matres, & data etiā ma-
trum comprehensione, ad solas ip-
sas est restringenda, nec ad avos po-
test extendi, vt sapius inculcaui-
mus cum supra relatis, & tenent
multi quos refert *Robles lib. 2. de re-*

presentatione cap. 14. num. 14.
Secundo consequitur idem pa-
riformiter esse resoluendum in fi-
lijs spurijs matrum illustrium, vt
licet ipsis matribus nō sint succes-
sibiles, existentibus alijs filijs legi-
timis, nihilominus auis maternis
hæredes sunt necessarii, iuxta pro-
xime resoluta circa spurios ex dā-
nato coitu, quia incapacitas eorū
scripta in d. l. *Si qua illustris* restricta
est ad personam matris, qua subla-
ta de medio, subintrat *regula d. leg.*
Hac parte, & d. leg. Si spurius, quod
etiā intelligendum est, siue mater
viuat, siue sit mortua, quando auus
succedit nepoti, quia cum ipsa ma-
ter sit incapax, nullius impedimen-
ti est auiæ, vt nepoti succedat, vel
contra, nepoti ex filia spuria, vt
auiam hæreditet, ex *regula non præ-*
stat impedimentum de reg. iur. lib. 6.
Flores supra citato loco, in quibus etiā
venit practicanda quæstio nostra
principalis affirmatiua, de duabus
quartis deducendis; quicquid in
aduertenter contrariū scribat *Agi-*
dus, dicto, cap. 13. num. 12. Quoad
transuersales vero, circa successio-
nem istorum, ad omnia supra re-
soluta recurrendum est, prout be-

ne ait *Aegidius dict. cap. 13. num. 20.*
vide supra num. 15. & sequentibus.

Transeamus ergo ad filios legi-
timatos, & perscrutemur, Vtrum
hi possint etiam deducere duas
quartas, prout illas detrahunt vere
legitimi, & quia multi sunt modi
legitimandi in iure. Primus, qui
fit per subsequens matrimonium, 525.
de quo plene scribentes ad cap.
Tota qui filij sunt legitimi, & de hoc
non est sermo noster, quia tales le-
gitimati sunt vere, & proprie le-
gitimi, ac si de legitimo matrimo-
nio essent nati, in quibus verifican-
tur omnes dispositiones, quæ de
legitimis loquuntur, prout ad va-
rios effectus considerant, & resol-
uunt Doctores ibidem, de quibus
Peregrinus de fideicommissis artic. 24.
à num. 1. Mariencol. 9. titul. 8. gloss.
3. à principio lib. 5. recapitulationis, &
ibi Azeuedi numer. 23. Spino dict.
glossa 15. à num. 102. Paulus Emi-
lius. part. 1. tit. 1. except. 3. num. 150.
Marta de successione leg. quest. 18.
artic. 4. & sequentibus, qui adducunt
iura similia in l. *Cum quis, & in leg.*
Nuper Cod. Natural. lib. Richard. in
Rubrica de hereditatibus, quæ ab intesta-
to. §. 5. num. 18. Sanch. qui infinitos
refert lib. 8. disputat. 7. num. 19. Ga-
briel communum titulo de legitimat.
conclus. 1. Paschal. de patria potestate
2. part. cap. 4. à num. 54. Faquin. lib.
3. Controuers. cap. 50. cum sequentibus,
Donelo de iure Ciuili lib. 2. cap. 21. §.
Ex quibus, Robles de representatione
lib. 2. cap. 9. num. 2. Garfia de Nobilit.
gloss. 21.

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

glossa 21. num. 13. post Couar. 2. part. de spons. cap. 8. §. 2. latissime Castil. tom. 4. cap. 31. Episcopus Campanil. in diuersor. iur. Rubrica II. cap. 13. à num. 126. Secundus modus legitimisationis est, qui solummodo conceditur à Summo Pontifice, quando à principio tollit impedimentum existens inter coniuges, quæ dicitur legitimatio in radice matrimonij, & de his sic legitimis etiam non loquimur, quia sunt vere legitimi, iuxta notata ad cap. Per venerabilem, qui filij sint legitimi Peregrin. d. articulo 24. num. 76. Sanch. d. disputat. 7. à principio, cum quibus prosequitur Moneta de commutatione ultimarum voluntat cap. 9. numer. 611. Castilho tom. 4. cap. 22. numer. 144. Tertius modis legitimandi fit per rescriptum principis, quando princeps spurios, & illegitime natos natalibus restituit, & antiquæ naturæ, qua omnes homines legitimi nascebantur. Neglecto quarto modo, quem antiquitas obseruabat, scilicet per traditionem Curie, de quo agebatur in Authentico quibus modis naturales efficiantur legitimi Peregrin. articulo 23. num. 32. Gutier. ad §. Sui Instit. de hered. qualitat. & differentia num. 164. Azeued. l. 10. tit. 8. lib. 5. recapitat. num. 44. & à principio, Paulus Æmilius part. 1. tit. 4. except. 4. num. 156. Pichard. in Rubrica de successione ab intestato. §. 5. à num. 1. Robles d. cap. 9. à principio Mantica de coniecturis lib. 11. tit. 10. in principio Monet. d. tractat. cap. 5.

numer. 102. vbi notant hos modos legitimandi addo Cuiac. in annotat. ad nouellam 74. Melius omnibus, Gothofred. in Authentico quibus modis naturales sui §. fin. litera, X, post Bolognetum in Rubrica de lib. & posth. à num. 31. Castilho. dict. tom. 4. cap. 22. num. 55. & quia sermo noster tantum versatur circa illum modum legitimisationis, quæ fit per rescriptum, de illo agentes resolutiue concludimus, quod si filij per rescriptum legitimi fuerint vere, & proprie legitimi, & in super à parentibus grauentur restitutione fideicommissi vniuersalis, possunt duas quartas deducere, probatur hæc nostra assertio irrefragabili syllogismo, quia omnis ille potest duas quartas deducere, qui habet legitimam in bonis paternis à lege taxatam, vt filius, & grauatur à parentibus onere fideicommissi, ex quo quartam Trebellianicam potest deducere, vt hæres fiduciarius, sed vere, proprieque legitimatus habet legitimam in bonis paternis, in qua grauari nequit, deinde supponimus eum grauatum onere fideicommissi vniuersalis: igitur duas quartas deducere poterit, Maiorem euidentem relinquimus ex omnibus hucusque dictis. Minor etiam certa est, quia vere legitimatus per rescriptum quoad omnia fit legitimus, vt probat Imperator in Auth. quibus modis naturales efficiantur legitimi. §. Sit igitur licentia Collat. 6. ibi (nihil à legitimis differentes,) & in Authen-

Authentico, quibus modis naturales efficiantur sui §. Illud, versic. sit igitur licentia Collat. 7. & iam ante Imperatores supponit *Martianus lib. 2. Institutionum, in leg. Qui in provincia* 54. §. 1. *D. Ritu nuptiarum* docent communiter scribentes dictis locis, ex recentioribus *Couar. 2. part. de sponsal. cap. 8. §. 8. à principio, Rojas de success. cap. 23. à nu. 35. Emmanuel à Costa in §. & quid si tantum. 2. part. numer. 152. Menoch. de presumptionib. lib. 4. præsump. 79. nu. 38. & cons. 266. numer. 20. Peregrin. de fideicommiss. articul. 23. à num. 28. Pr. Molina de iust. disputat. 173. numer. 2. Gutier. §. Sui de heredum qualitate, & different. numer. 182. Mantica lib. 10. de coniecturis tit. 7. numer. 1. Tiraque. l. Si vnquam, verbo, suscepit liberos. nu. 84. Cald. de Nominat. quest. 2. à num. 43. & cons. 27. numer. 11. Ioseph. in leg. Cum auus de Condit. lib. 2. cap. 15. Donel. de iure Civili, lib. 2. cap. 21. Marc. Anton. Eugen. cons. 57. à numer. 26. Ioan. Marq. Aquilinus in l. Si is qui proemptore *D. de Usucap. à num. 174. Surd. cons. 85. à num. 2. Flores in addition. ad Gammam decis. 135. Castil. d. tom. 4. cap. 22. n. 57. Insignis Pater Suarius tom. 5. de censuris disput. 50. sectione. 5. numer. 7. Valasc. de Partitionibus cap. 12. numer. 39. Censual. tom. 1. comun. quest. 2. n. 7. Antonius Mangilius d. tractat. de imputation. quest. 83. numer. 39. Azeued. l. 10. titul. 5. numer. 43. Castil. dict. tom. 4. cap. 22. à numer. 148. cum pluribus sequentibus, *Marta de successione, leg. quest. 18.***

artic. 1. numer. 2. & sequentibus, *Robles dict. cap. 9. numer. 12. Hinc resoluentes eis deberi legitimam in bonis parentum, ac ipsos parentes teneri ipsos filios instituere, in forma leg. Inter cetera D. de liberis, & posthum. alias autem poterunt testamentum dicere in officiosum, & contra tabulare, prout ex antiquioribus resoluit Iason. in Rubr. de liber, & posthumis numer. 11. & in Authent. nouissima, numer. 11. Cod. in officioso testamento Marquus Antonius Eugenius consil. 57. à nu. 16. Blasius Flores de Mena in additionibus, ad Gammam decision. 279. Bolognet. supra n. 35. Castillo d. cap. 22. numer. 58. Menoch. cons. 164. numer. 35. tom. 2. Peregrin. dict. articul. 23. numer. 27. Gothofredus in loco supra proximo, quibus addo Gutier. in §. Sui Instit. de hered. qualitate, & differentia à nu. 178. Censual. ubi proxime, Garcia de Nobilitat. gloss. 21. numer. 9. Surd. de alimentis. titul. 1. quest. 28. numer. 2. & dict. cons. 85. numer. 3. lib. 1. Robles qui plures refert d. cap. 9. numer. 9. & numer. 13. & sequent. Cald. ad §. Tam autem Inst. de in officioso testam. numer. 64. & sequent. & de Nominat. quest. 21. numer. 25. & cons. 4. per totum maxime à numer. 13. qui citant textum in Authent. de incestis nuptis, §. Dubitatum, adeo, ut faciant deficere conditionem si sine liberis. Natà cons. 624. numer. 8. lib. 3. Cephalus cons. 117. numer. 20. Decian. cons. 42. numer. 15. lib. 1. Surd. cons. 1. numer. 98. & sequentibus, Mantica lib. 11. de Coniectur. titul. 10. à num. 3. Menoch.*

P de præ-

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

de præsumptionibus lib. 4. præsumpt. 79. à num. 1. Robles vbi proxime, num. 16. Consequētia bene inferuntur ex supradictis, quam in terminis fecere Alexander consil. 139. Decius consil. 257. & alij, quos sequitur Peregrin. articul. 23. numer. 28. versiculo dispositio quoque, vbi testatur se pro hac parte vidisse iudicatum Robles dict. cap. 9. num. ultim. in fine, vbi concludit omnia, quæ de legitime natis prædicantur etiam verificari in his legitimatis, Molina disputat. 177. Menchac. de successione Creat. §. 10. à numer. 561. Ioseph. dict. leg. Cum auus lib. 2. cap. 15. à nu. 46. insignis Præceptor Lourenço ad leg. Cum auus D. cond. & dem. in manu scriptis.

531. Ex quibus sic discussis, infero ad legitimatos nostri Regni, qui si grauentur à parentibus fideicommissio vniuersali, nō deducunt duas quartas, sed vnam tantum, scilicet Trebellianicam; Ratio huius nostræ illationis, illa est, quia de stylo nostri Regni, licet legitimatio-nes verè, & proprie sint legitima-
532. tiones, cōcedi tamē solent sub ea clausula, vt patri succedant abintestato, vel ex testamēto, in eo, quod pater voluerit, vt per Gammam decis. 11. nu. 4. vbi optime Flores in additionibus, & decis. 134. Molina disput. 173. versicul. dubitant Doctores, aliàs numer. 5. Cabedo decis. 69. 2. part. Valasc. de part. cap. 12. nu. 43. Phæbus tom. 1. decis. 87. num. 28. Caldas verbo, sine curatore, numer. 52. & se-

quenti, & ego perlegi plures sub prædicta forma concessas, ita vt eas magis dispensationes appellet Castil. tom. 4. cap. 22. numer. 134. & num. 145. sed reuera sunt legitima-
533. tiones, quia habilitatur persona, & in totum restituitur primæuæ naturæ, licet effectus successionis restringatur, vt ex Gamma, Cabedo, Molina, Flores, & alijs communiter, testatur Castillo supra, numer. 148. & sequentibus, quāuis immerito hanc resolutionem solum restringat ad naturales legitimatos, à numer. 16. & dicat non procedere in spurijs, quia in omnibus æqualiter procedit Caldas dict. consil. 4. num. 17. Et sic testamentum patris quærelare, seu contra tabulare non possunt, ex eo, quia effectus legitimationis secundum mentem concedentis, restrictus est in materia successionis solum ad causam intestati, & ad succedendum in eo, quod pater voluerit ex testamento, vt in terminis bene de more resoluit Covarrub. lib. 4. Variarum capit. 21. Costa in dict. §. Et quid sit tantum 2. part. numer. 152. Iuuant, quæ Garsia dict. gloss. 21. num. 77. Marta dict. quæst. 18. articulo 2. Faquin. lib. 3. Controuersiar. cap. 57. Cum ergo legitimati in nostro Regno non habeant portionem à lege pro legitima taxatam, sed tantum remanet in dispositione parentum, sequitur non posse in illis verificari decisionem
534. nostri textus, iuncta ratione, quam assignat,

assignat, scilicet Raynaldū habere tertiam iure naturæ debitam, & Trebellianicam, quam ut quilibet extraneus deducere poterat.

32.
534.
Sicut similiter in regno Castellæ filij legitimati non habebunt duas quartas, quando alij filij legitimi extiterint, quia hoc casu, pater solummodo legitimatis relinquere potest quintam partem bonorum, quemadmodū cuilibet extraneo, iuxta dispositionem *leg. 12. Tauri*, quæ habetur *l. 10. tit. 8. lib. 5. Recopilat. vbi Matienço glos. 7. à principio, & iuxta leg. 9. titul. 5. lib. 3. fori*, resoluunt cōmuniter Doctores Hispani, ut per *Rojas dict. cap. 23. à numer. 37. Guilh. de Cerbantes, in leg. 12. tauri à num. 45. Pichard. in Rubrica de succession. ab intestato §. 5. à numer. 13. Castil. dict. tom. 4. cap. 22. à num. 61.* in quo nulla inter Hispanos est contrarietas, ac proinde cū in hoc casu filij legitimati nō habeāt quartā lege determinatā pro legitima, duas portiones grauati deducere nequeūt, in alio vero casu, quando scilicet filij extant vere legitimati, in hoc casu, si legitimatus oneretur fideicommissō vniuersali, duas portiones detrahet, quia in hoc casu, legitimatus consequitur omnia iura sui hæredis, & habet legitimā à lege, potest querelare, & rumpere testamentum, ut per *Matienço dict. glos. 7. num. 3. Cerbant. supra num. 43. & 49. Cevalh. dict. quæst. 2. num. 30. Pichard. dict. num. 17. Castillo supra à num. 62. & per necessariam conse-*

quentiam ei debemus duas portiones concedere, quam resolutionē in terminis scribit *ex Decio, consil. 257. Castil. proxime num. 63. & num. 65. addo Ripa in leg. Centurio de vulgari, num. 45. vbi Galeaula num. 80. Antonius Cuccus tractat. de legitim. in principio num. 4. Surd. cons. 185. num. 25. Gom. 1. tom. cap. 11. num. 28.* Dubia tamen mihi redditur prædicta sententia ex forma legitimatiōnis, quam refert idem Castilho vbi supra, quod scilicet succedat legitimatus ab intestato, vel in eo, quod pater voluerit, in quibus terminis de rigore iuris non potest succedere, contra voluntatem patris, prout in nostro Regno iustissimè obseruatur, neq; in hoc quoad successionem filius sit vere legitimus; Vnde resoluendum est, quod si filius ex legitimatiōne vere efficiatur legitimus, quoad successionē hæreditatis paternæ, ita ut legitima sibi necessariō competat, siue sit filius spurius, siue naturalis, si grauetur fideicommissō, in terminis nostræ quæstionis, semper duas quartas deducet, iuxta resolutionem supra positam. Si vero legitimatiō sit restricta, quoad successionem ab intestato, vel in eo, quod pater voluerit, tunc cum non habeat legitimam, nō potest duas portiones lucrari, ut post longas ambages fatetur *Castillo dict. cap. 22. numer. 161. & sequenti. Mantica lib. 7. titul. 11. Surd. cons. 185. numer. 10.*

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

Hæc de primo genere filiorum Deueniendo ad secundum gradum, nempe ad nepotes, quærimus utrū hi possint deducere duas portiones, quemadmodū filij primi gradus, si ab auis, vel alijs ascendenti- bus fideicommissō grauentur? Et
537. pro parte negatiua, adducit *Pereg. de fideicommiss. artic. 3. num. 54.* argumentum de sumptum, *ex leg. Iubemus Cod. ad Treb.* vbi Imperator decidit, quod licet filij primi gradus habeāt eam prærogatiuam, ne fructus hæreditatis eis in quartam imputentur, tamen hoc priuilegiū non communicatur nepotibus, vt idem textus insinuat, & notant omnes ibi, vt per *Fachineum controuersar. lib. 5. cap. 9.* ergo eodem modo nepotes potiri non debent priuilegio deducendi duas portiones, quo potiuntur filij primi gradus, iuxta hucusque dicta.

In contrarium tamen stat veritas huius rei, quia nepotes deficientibus filijs primi gradus, locum ipsorum occupant iuxta textum, in §. *Cum filius Instit. de hæredit. que ab intestato, & leg. Posthumorum D. de liberis, & posthum. Auth. de hæredi. ab intestat. venient. §. Si quis igitur, & §. Reliquum collat. 9. §. Posthumi Instit. de exheredat. liber. Minsing. in dict. §. Cum filius, num. 5. post Bartol. in leg. Quod de bonis §. Quod auus D. ad leg. Falcidiam. Cagnol. in leg. Papinianus §. Memnisse, num. 13. D. in officioso. Cost. §. Et quid si tantum 3. part. à numer. 27. Pichard. in dict.*

§. *Cum filius num. 1. Peregrin. dicto numer. 54. Menoch. conf. 200. tom. 2. numer. 43. Castilho lib. 3. Controu. cap. 19. num. 47. Robles de repræsentatione lib. 2. cap. 14. num. 11. & passim alibi, & melius lib. 1. capit. 6. à numer. 11. cum sequentibus, Gratianus forens. tom. 4. cap. 419. num. 1.* Cum ergo filius habeat legitimam a lege taxatam, & insimul deducat Trebellianicam, sequitur nepotes etiam duas quartas posse deducere, legitimam scilicet, & Trebellianicam, quod etiam in pro nepotibus, & alijs vltioribus æquanimiter resoluendum dicimus. 539.
Nec obstat instantia de *lege iubemus Cod. Ad Trebellianum*, quia verum est textum illum procedere solum in filijs primi gradus, in materia imputandi fructus in quartam, nec exendi ad nepotes, propter specialem Imperatoris prouisionem, prout bene ibi notauit *Angelus, & nos infra dicemus in quarta parte nostre relectionis*, Sed inde non potest deduci instantia, ad terminos nostre quæstionis, de duabus quartis deducendis, cum certum sit nepotibus deberi legitimam, sicut filijs primi gradus, iuxta iura supræcitata, iuncta leg. *Gallus §. Idem credendum, D. de liberis, & posthumis, Costa in §. Et quid si tantum, 1. part. numer. 18.* Et si deimus illos grauatos fideicommissō vniuersali, recte Trebellianicam percipient, sicut quicumque extranei, vt in persona filiorum, expendit

expedit Pontifex in nostro capio.
Raynaldus.

540. Usque adhuc de relictis per ultimam voluntatem, in quibus sibi locum vendicabat decisio nostri textus. Pergamus nunc, ad dispositiones inter viuos factas, per viam contractus, obseruabimusq; vtrum etiam in his procedat nostra quaestio affirmatiua de duabus quartis deducendis; Exemplum est, pater per contractum fecit filio suo donationem omnium bonorum, postea in eodem contractu grauauit illum, vt omnia illa bona post mortem suam deuenirent ad Titium, pro cuius quaestionis resolutione, supponimus etiam per contractus fieri posse fideicommissarias substitutiones, vt notant Doctores communiter per textum in l. Quoties, & in l. Si Rerum C. de donationibus, qua sub modo, & in l. Qui Roma. 122. §. Flavius D. de verb. oblig. vbi Bart. & post eum Paulus Castr. cons. 347. & 384. Decius cons. 239. Iason. in leg. Stipulatio hoc modo 64. D. de Verbor. num. 11. Gabriel commun. titulo de donationibus, conclus. 9. Peregrin. de fideicommissis artic. 1. numer. 16. & artic. 5. D. numer. 2. Tiberius Decianus cons. 31. lib. 1. numer. 62. Couar. lib. 1. variar. cap. 14. à numer. 2. Molina disputat. 263. Cald. forens. quaest. lib. 1. quaest. prima, & cons. 39. numer. 21. Castilla controuers. lib. 3. cap. 19. numer. 259. & tom. 4. cap. 5. à numer. 18. & 41. Phabus decis. 85. Fab. decad. 48. error. 1. Faquin. lib. 8. controuersa-

uigi

rum cap. 89. Ioannes Petrus Moneta de comutat. ultim. volum. cap. 9. numer. 380. Gracian. tom. 4. forens. cap. 405. Robles lib. 3. de representatione cap. 14. à numer. 7. Valascus consultat. 194. Per quas substitutiones ad exemplum ultimae voluntatis, in contractibus etiam datur successio subordinata de gradu in gradum; prout habetur in cap. 1. de natura success. feud. Ex quo textu, ad materiam fideicommissorum argumētantur passim Doctores, vt videre est apud Succinum in leg. Si cognatis ad finem, D. de rebus dubijs. Quibus sic cognitis, intrat nostra quaestio, an Falcidia, vel Trebellianica deducatur etiam, ex his relictis per viam contractus, quemadmodum de ceteris fideicommissis detrahitur?

In hoc puncto, pro parte affirmatiua, consuluit Paulus Castrens. cons. 288. existimatque in proposito nullam esse considerandam differentiam inter contractus, ac ultimas voluntates, expendens sequentia; Primum, quia valet argumentum de contractibus, ad ultimas voluntates, vt passim Doctores deducunt ex leg. Quae delegato. 46. D. delegatis primo, & ex leg. final. Cod. delegat. leg. Seruum filij 46. §. Eum qui chyrographum D. delegat. primo, cum alijs, de quibus post Euerardum in topyc. leg. loco. 16. Surd. de aliment. tit. 2. quaestio. 12. numer. 6. & sequenti, Menoch. lib. 4. de praesumptionibus, praesumpt. 144. numer. 9. Plura congerit Pichard. in tractat.

P 3

de Mora

88 De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

543. de *Mora* num. 203. Deinde quia ex donationibus causa mortis, & ex donationibus inter virum, & uxorem factis, si excedatur dodrans, deducitur Falcidia, sicut delegatis, vt probatur ex leg. *Si mortis* 5. & ex l. *In donationibus*, & ex l. *penult. vers. Si enim Cod. ad legem Falcidiam*: ergo etiam ex substitutionibus deducetur per viam cōtractus factis, quia in iure donatio causa mortis æquiparatur vltimis voluntatibus, l. 2. de *Publiciana*, notat optime *Cuiacius tit. 19. Pauli ad edictum, cap. 1. Fab. de error. decad. 44. error. 9. Cras. §. Falcidia quest. 8.*
544. Sed sine metu argumentorum Pauli, verissimam sententiam contrariam existimamus, quam defēdunt *Bald. in Rubrica Cod. reuocand. his, que in fraud. cred. ad fin. Bart. Roman. Alex. & alij, quos refert, & sequitur Decian. cons. 41. num. 19. lib. 1. Ludouicus de Mol. dict. lib. 1. de primog. cap. 17. num. 19. Et denique Peregr. artic. 3. n. 18. Mangilius de imputat. quest. 115. num. 59. & iterum quest. 136. num. 1. Gabriel. cons. 137. nu. 39. volum. 1. qui omnes constanter tenent de relictis per viam cōtractus, non posse detrahi duas quartas Falcidiam scilicet, vel Trebellianicam in simul cum legitima, allegāt ad hoc textum capitalem in l. *Quidam cum filium* 46. D. de heredibus instituend. vbi quidam fidem interposuit ex contractu, de restituenda hereditate filio familias, cum sui iuris esset, & omnes doctores ibi*
- cum *Bartolo* resoluunt, ideo heredem fiduciariū in specie illius textus nō posse, licet vellet, Trebellianicam deducere, quia, nō restituit, vt grauatus per vltimam voluntatem, sed restituit, coactus ex contractu, fidei scilicet interpositionis quam grauatus interposuit de restituenda hereditate ipsi filio famil, quod adeo verū dicit *Cuiac. tract. 2. ad Africanum super d. l. quidam cum filium*, vt appellet *stultū Accursiū*, quia scripsit ibidem non agi de cōtractu, vnde *Mol.* loco proxime allegato, optime distingit, inter maioratus constitutos per vltimas voluntates, & inter institutos per viā cōtractus, ita vt si agatur detrahēda Falcidia, vel Trebellianica in aliquibus casibus, de maioratibus institutis per vltimas voluntates, detrahi possit, vide ibi num. 25. Nihilominus de institutis per cōtractus nullo modo admittenda sit talis deductio, ex eo, quia vltra supra dicta, nullo iure cauetur, vt de rebus subiectis restitutioni per viam cōtractus fiant huiusmodi detractio- nes, optime *Peregrin. articul. 51. n. 22.* Deniq; ostenditur ineuitabili ratione, quia Falcidia, & Trebellianica non deducuntur, nisi ex causa testati *Instit. de lege Falcidia, in principio*, vbi Falcidia introducitur favore testatorum, vt eorum testamenta conferentur, ad cuius exemplū Trebellianica introducta fuit. Sed hęc ratio cessat in dispositionibus per viam cōtractus, vt patet, igitur
- 546.
- 547.

igitur non potest in his terminis procedere nostra resolutio affirmatiua.

548. Neq; obiectiones Pauli aliquid euincunt, quia de cōtractibus ad ultimas voluntates, in proposito negamus instantiam, cum longa differentia detur ratio in vno casu, ac in alio, iuxta proxime dicta, & nō semper valere prædictum argumētum satis ostendit Fachin. lib. 10. controuers. cap. 15. Et ad l. Si mortis, & ad l. penult. & ad l. In donationib. C. ad leg. Falcidiam l. 2. Cod. de donationibus causa mortis, respōdemus, 549. illa iura procedere in illis donationibus, quæ sortiuntur naturam ultimæ voluntatis, nec habent vigorem in vita donantis iuxta principium Instit. de donationibus, cap. final. de donat. inter virum, &c. vbi communiter nostri Canonistæ l. Rapi- nianus l. Cum hic status D. illo titulo, l. 1. & 3. l. Donationes, quas parentes Cod. eodem, plura cumulat, Sanchez lib. 6. de donationibus inter disp. 16. & à principio, in terminis Guiac. in Rubrica Cod. ad leg. Falcidiam, ante finē, sentit Gothofred. in notatis ad d. l. 2. Cod. de donationibus causa mortis, Māgilus d. quæst. 136. num. 9. Couar. in Rubrica de testamentis part. 3. nu. 20. Joseph. in repetitione leg. Cum auus D. de condit. & demonstr. lib. 3. cap. 18. num. 57. Monet. de Commut. ultima- rum volunt. cap. 9. num. 329. Grassus in S. Falcidia, quæst. 8. nu. 1. Emma- nuel Gomes Card. S. Si eadem Inst. de legat. illat. 29. num. 2.

org iup

Aduerto tamen, filium sic graua- tum per contractū, licet non possit deducere Falcidiā, aut Trebellia- nicam, posse tamen suam legitimā 550. integram percipere, Ratio ea est, quia per quemcunque modum cō- tractus, siue donationis, siue alte- rius, non potest pater præiudicare filio in legitima iuxta l. 1. l. Si totas, & fere per totum Cod. in officiosis dona- tionibus, resoluunt Bart. Bald. Paul. de Cast. in Authentica, vnde si parens C. in officioso testam. plures per Iulium Clarum S. Donatio, quæst. 24. Peregr. articul. 51. num. 23. Valasc. consult. 188. num. 2. tom. 2. Costa in capit. Si pater glossa, priuare non posse, num. 1. & 2. Phab. decis. 35. à num. 2. Māgil. quæst. 99. per totam, & sequenti. Dubiumque solum est inter Doc- tores, an consentiente filio in con- tractu gesto per patrem ei possit fieri præiudiciū in legitima, quod dubium sub distinctione resoluē- dum putamus. Vel enim filius re- nunciauit expresse omni auxilio, 551. seu remedio, & iuri sibi competē- ti etiam prætextu legitime, & in hoc casu, certum est sibi præiudica- re, iuxta decisionem text. singularis in l. Si quando S. Generaliter C. in offi- cioso testamento, tradit nouissime Sena- tor doctissimus, & Fhanicius cinis Pe- reira de Castro decis. 12. num. 1. addo Molinam de primogen. lib. 2. cap. 3. num. 30. sequitur Castil. tom. 3. contr. cap. 2. num. 69. Aldobrandinus. conf. 26. n. 102. Raquin. lib. 3. contr. cap. 25. Alexander Trentacinq. de substitut.

8 De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

1. part. cap. 9. nu. 268. & plures alij, de quibus infra, 2. part. numer. 117. aut ipse filius solum contractibus paternis consensit, nec ulterius aliquid fecit, & in hoc secundo casu, dicimus filium adhuc habere regressum ad bona paterna, vsque ad supplementum legitimæ, prout post decisiones Rotæ, resoluit Hondedus cons. 42. quem refert, & sequitur Peregrin. artic. 51. num. 23. & artic. 36. num. 98. optime Menoch. de præsumptionibus lib. 4. præsump. 33. num. 14. & 15. vbi multos citat. post omnes Cald. ad §. Sed hæc Inst. de in officioso testamento, nu. 31. nouiter Mangil. de imputat. quest. 91. Faquin. vbi supra.

552. Aliam limitationem adducunt Doctores ad regulam nostri textus, ne scilicet procedat in fideicommissio pupillari, in hoc enim casu, hæres filij, si pupillus intra pupillarem ætatem decedat, si grauetur hereditatem restituere, & eueniat casus substitutionis, non poterit vtrâq; portionem deducere; Ratio oritur ex supra resolutis, probatum est enim, illum solum posse duas portiones percipere, qui legitimam habet a lege taxatam, in qua grauari non potest, & in super sit oneratus fideicommissio vniuersali, quæ ratio cessat in hoc casu, in quo pater potest facere pupillare testamentum filio suo, & grauare illum in legitima, iuxta l. 2. D. de vulgari §. Igitur Inst. de pupillari cap. si pater de testamentis lib. 6. Costa d. cap. si pater glossa habens, n. 1. ita vt possit graua-

re heredem ipsius filij in legitima, in terminis l. Si Titio 95. §. fin. cum l. sequenti D. delegat. primo, & non solum in bonis, quæ ex patrimonio patris ad filium pupillum peruenerunt, sed etiam in alijs aduentitijs, quæ aliunde obuenerunt, vt Doctores cõmuniter notant ad l. Si fundum per fideicommissum §. fin. alias d. l. Si Titio §. fin. vbi post Bartolum Immol. Raphael. & alios prosequitur Las. n. 15. Cuius in recitat. ad illum text. bene aduertentes potens æquè esse fideicommissum relictum a persona hæredum ab intestato succedentium, quam sit a persona ipsius pupilli, ex eo, quia licet pater regulariter non posset aliquod grauamen imponere in legitima filij, quod sustineatur, per l. Quoniam in prioribus C. in officioso testamento, tamen si eidem substituat pupillariter, sustinetur grauamen in legitima, cap. si pater de testament. lib. 6. Ita etiã grauamen relictum a persona succedenti ab intestato, sustinetur, d. §. fin. notat in terminis Mangilius de imputationibus quest. 124. nu. 3. Ratio propter quam pater hoc onus in legitima imponere potest, ea est, quia faciēdo pupillarem substitutionem ipse filius est, qui censetur se ipsum grauare, mediante persona patris leg. Papinianus §. Sed nec impuberis D. in officioso testamento. Et deinde, quia cum iisdem venientes ab intestate possent grauari ab ipso pupillo, si posset facere testamentum, ita possunt grauari a patre, qui pro

554.

555.

qui pro filio fecit testamentum, notant communiter Doctores, ad textum in l. 3. D. de iure codicill. in leg. Ex tribus Cod. in officioso testamento, ubi post Cuman. prosequitur Castro, nu. 5. & post alios Mangil. d. quest. 124. nu. 6. & circa grauamen legitimæ, si pupillus decedat intra pupillarem ætatem, dico in dubitandum, quia cum ipse pupillus sustineat hoc onus in legitima à patre insertum, iuxta dict. §. fin. Peregrin. de fideicommissis articulo 8. num. 2. & articulo 12. num. 26. Menoch. de præsumptionibus lib. 4. præsumpt. 74. num. 2. addo Monet de commut. ultimarum volunt. cap. 9. numer. 266. Crass. §. legitima questio. 36. à numer. 60. Mench. de success. creat. §. 10. num. 411. Surdus consil. 363. numer. 23. Fachin. lib. 5. cap. 66. Cevalh. quest. 236. Fab. de coniect. lib. 15. cap. 14. excellenter Costa, in cap. si pater, gloss. debita, nu. 15. Caldas de potest. elig. cap. 16. num. 7. Pelæus de maiorat. lib. 1. quest. 71. num. 3. Costa proxime gloss. pupillares n. 17. Ita etiã hæres ipsius filij illud supportare debet, argumẽto l. 2. §. Ex his D. de verborum oblig. & ne dicamus pupillum esse deterioris conditionis, quã sit hæres extraneus, id est substitutus, optime Menchac. §. 10. nu. 411. ubi testatur de communi Suarius leg. Quoniam, limitat. 1. numer. 15. Parisius consil. 55. lib. 3. Antonius Cuccus tract. de legitima. §. Nec usufructu fraudari, numer. 26. Ex quibus dico cauendum ab opinione Mangily d. quest. 124. nu. 11.

ubi scribit substitutos pupilli, posse percipere legitimam ex persona pupilli, quod ipse intelligit, quãdo pupillus intra pupillarem decedit, & à patre in persona propria fuit grauatus, & fuisse communem resolutionem Doctorum per Bald. Fulgos. ad leg. Ex tribus C. in officioso, constat ex traditis per Paulum ibidem column. 2. in medio, aliàs num. 3. Iason. ibi nu. 1. Cuman. consil. 122. Corneus consil. 182. col. 2. lib. 2. Aretin. in leg. Qui duos D. de vulg. & pupillari, Zuirus consil. 58. num. 11. lib. 2. Parisius consil. 16. num. 54. volum. 2. quia ut præsentio Peregrin. de fideicommissis, articulo 8. num. 42. & melius omnibus Costa dict. gloss. debita, num. 16. versicul. Sed contrariam, post medium, ubi appellat hanc differentiam verbalem, siue filius grauetur in persona propria, siue grauetur substitutus, eueniente casu fideicommissi pupillaris, nunquam hæredes filij possunt detrahere legitimam, quia ipse filius per pupillam em in illa grauari potest, d. leg. 2. d. §. Igitur, cum supra citatis, igitur ex persona filij illam detrahere nequeunt, ex persona propria multo minus illud efficere possunt, quia, ut supponimus, in bonis paternis nullam legitimam, vel aliam portionem habent, ideo dicendum merito est hæredes filij non posse percipere de fideicommissio pupillari legitimam aliquam, ita Peregrin. articulo 12. num. 48. Menchac. d. §. 10. num. 411. Mangilius d. numer. 6. Nec obstat fundamentum communis

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

558. mūnis nempe filium ipsum non posse grauari in legitima, quia hæc regula limitatur in substitutione pupillari, per quam pater potest dispensare de legitima filij d. §. *Igitur, cum similibus*, & vt alios omit- tamus eleganter prosequitur *Menoch. de præsumptionib. lib. 4. præsump. 38. à principio*, *Costa dict. cap. si pater gloss. debita, num. 15. Couar. in cap. Raynucius §. 5. num. 20. Hotoman. d. §. Igitur enunt. 1.* & adeo verum esse dicimus, patrem posse grauare hæredem filij impuberis in legitima, vt procedat similiter in matre substituta, cui aliàs debetur legitima ipsius filij, l. *Nam, & si parentibus D. in officioso testamento, Mangilius de imputation. quæst. 1. nu. 8. & sequentibus*. Nam si mater sit hæres à patre grauata per fideicommissum pupillare, nō detrahet legitimam de bonis ipsius filij, imo integra bona tenebitur restituere, per textum in cap. 1. de testam. lib. 6. vbi sic nota- uit excellenter eminentissimus vir à *Costa in gloss. potest. num. 6.* faciunt in simili resoluta per *Peregrinum de fideicommissis artic. 12. nu. 41.* iuncta communi resolutione Doctorum in l. *Præcibus C. impub. & alijs l. Papi- nian. §. sed nec impuberis D. in offic. testam. c. Raynuc. sup. eod.* quæ tenet substitutionem pupillare expressã factam in persona pupilli exclude- re matre à legitima, post *Bart. Bald. Corn. Corraf. & Cagnol. in d. l. præci- bus, Couar. in dict. cap. Raynucius §. 5. num. 20. Menoch. d. lib. 4. præsumpt.*

præsumpt. 38. à principvbi testatur ne- minē ab ea discrepare, Molina disp. 184. à num. 17. Cevalh. comm. contr. quæst. 70. & 74. Fachin. lib. 4. contr. cap. 41. & sequentibus, Peregrin. de fid. articul. 34. num. 21. Mantica de coniect. lib. 5. titul. 15. num. 12. Crass. §. substitutio, quæst. 30. num. 2. Costa d. cap. si pater gloss. superstitie matre à num. 9. & num. 13. & accerime dis- putando Alexander Trentacinquius de subst. part. 2. cap. 16. Ex quibus cō- sequitur, quod si fideicommissum fuerit factum post pupillarem æta- tem, quod in hoc casu, hæres filij legitimam detrahere potest, iuxta textum in l. *Quod fideicommissum 96. D. delegatis primo, notat Castrens. in d. l. ex tribus nu. 5. versiculo, si autem, quem sequitur Mangilius, q. 124. n. 5.* ex eo, quia iam tunc expirauit pu- pillaris substitutio, quæ est vnicus modus, per quem pater grauat fi- lium in legitima, iuxta proxime resoluta, notat cum communi sen- tentia *Couar. ad cap. Raynucius de te- stamentis §. 5. num. 16. in nouiori im- pressionē*. Consequitur etiam secun- do, quod si substitutio fuerit facta duobus alteri puberi, & alteri im- puberi, quod in hoc casu, legitima filij etiã impuberis retinebitur per substitutū grauatū fideicommissum restituere, nec veniet in restitutio- nem, Ratio ea est, quia cum hæc substitutio in simul duobus impa- ribus facta breuiloqua sit, tantum casum vulgaris comprehendet, in terminis l. 4. *D. de vulgari, Costa cum communi*

560.

562

561.

communi

communi resolutione Doctorum in cap.
 si pater, glossa personis, num. 3. & nu.
 5. Couar. in cap. Raynaldus supra §.
 7. num. 4. Mantica de Coniectur. lib. 5.
 tit. 14. num. 15. Menchac. de success.
 progressu, §. 16. num. 55. Menoch. lib.
 4. de presumptionib. presump. 60. à
 num. 24. Faquin. controu. lib. 4. cap.
 68. Faber de erroribus pragmat. dec ad.
 72. error. 7 post Duaren. ad titul. de
 vulg. cap. 24. ante finem. Cuiac. in
 recit. ad illum text. ne scilicet detur
 inæqualis determinatio inter gra-
 uatos, vt per Imperatores Verum,
 & Antoninum ibidem rescriptum,
 est post omnes prosequitur. Ale-
 xand. Trentacinq. tractat. de substitu-
 tionib. part. 5. cap. 4. & 5. post Gouean.
 ibidem. Consequitur ergo ex om-
 nibus hucusque dictis, quod substi-
 tutus in terminis nostre limitatio-
 nis, tatum poterit Trebellianicam
 562. retinere ex fideicommissio sibi in-
 iuncto, siue à persona propria, siue
 à persona pupilli sit relictum, quia
 etiam in hoc casu, censentur hære-
 des grauati, vt bene prosequitur
 Costad. gloss. debita nu. 16. & ita re-
 soluunt Doctores melius sentiētes
 vltra communiter scribentes ad d.
 l. Ex tribus C. in officioso testamento,
 vt per Ripam in leg. Hæredes mei, §.
 Cum ita num. 54. D. ad Trebellianum
 Parisius consil. 16. nu. 54. lib. 4. Costa
 in d. cap. si pater gloss. potest, num. 6. &
 glossa, de illis ad pauperes, num. 14.
 Menoch. de presumptionib. lib. 4. pra-
 sumpt. 193. num. 5. Peregrin. de fidei-
 commiss. articul. 8. numer. 42. optime

Ioannes Antonius, Mangilius de im-
 put. quest. 124. num. 12. vbi multos
 citat.

Restat solum ad calcem huius
 primæ partis nostri opusculi, discu-
 tere quæstionē illam, vtrum si Ma-
 ritus instituat vxorem heredē, que
 alias est pauper, & grauet illam hæ-
 reditatem tertio restituere; possit
 duas quartas retinere? Et pro parte
 affirmatiua facere videtur, quia vt
 supra resolutum fecimus; ille po-
 test duas quartas deducere, qui ha-
 bet legitimam à lege taxatam, &
 insuper fuit grauatus fideicom-
 missio vniuersali; sed mulier pau-
 per attentis legibus imperialibus,
 habet quartam pro legitima ta-
 xatam in bonis Mariti, & è con-
 uerso, Maritus pauper in bonis v-
 xoris diuitis, per textum optimum,
 in Authentica Præterea Cod. Unde
 vir & vxor, iuncto corpore vnde sumi-
 tur, in Authentico de exhibendis, &
 introducendis reis §. fin. Collat. 5. alias
 nouel. 53. cap. 6. de quo textu post alios
 Barbos. in leg. Maritum 13. D. solu-
 to matrimon. nu. 99. Surd. de alimen-
 tis, titul. 9. quest. 29. fere per totum
 & quest. 35. & decis. 61. & melius om-
 nibus Ioannes Antonius Mangilius
 de imputationibus, quest. 139. à prin-
 cipio, post Cuiacium in Nouella. 53.
 cap. fin. Maxime cum huiusmo-
 di quarta debita sit coniugi ino-
 pi propter reuerentiam, & conser-
 uationem proprii honoris, ne sci-
 licet mendicare cogeretur, in op-
 probriū, & dedecus bene transacti
 Matrimo-

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

Matrimonij, vt colligitur ex dict. §. fin. & ex dict. Authent. præterea vt prosequitur optime infinitis relatis Mangilius vbi proxime, num. 1. & 3. cui legitime coniux renunciare nō potest iuxta notata per insignem Barbof. in l. Alia §. Eleganter, D. solut. matrimonio à principio, ac proinde, nec illi poterit alter coniux derogare, per compensationem Trebellianicæ, ne vna via admittatur, quod alia prohibetur. Deniq; quia debetur ex dispositione legis, & contra voluntatem defuncti, argumento l. Si arrogator. 22. D. de Adoptionibus.

595. Contraria tamen sentētia est vera, & tenenda, nempe, quod si coniux fuerit grauatus fideicomisso, tantum de illo poterit Trebellianicam deducere; Ratio est, quia hæc quarta tantummodo in subsidium debetur superstui coniugi, inopi, vt constat ex dict. Authentica Præterea, iuncto corpore in dict. verbo propterea, quod verbum reddit rationem, propter quam Imperator cōcedit portionem coniugi inopi, scilicet in subsidium paupertatis,

argumento cap. 1. de restitut. spoliatorum lib. 6. notat Mangilius dict. quest. 137. numer. 7. cum Succino, Corneo, Pretis, & alijs, quos refert, addo Gabrielem cons. 124. nu. 1. Et confirmatur hæc resolutio ex eadem Authentica Præterea ad finem, vbi textus iubet, quod si maritus inopi vxori legatū relinquat, teneatur ipsa in quartam computare, ex quo text. vulgo Doctores notant, quod debitor necessarius legando, in dubio videtur legare animo compensandi, de quo Barbof. leg. Si constante, §. Si pater D. solut. matrimonio à numer. 2. Mangil. supra question. 140. num. 2.

Nec obstant supra posita pro prima sententia, quia ex his facillime eneruantur, supponendo, rationē decidendi ad d. Authent. Præterea, esse proxime consideratam, non autem illā supra expensam, Quod deseruit ad limitationē nostri textus, reliqua circa d. Authenticam

vide per Mangil. à loco citato

vsque ad fin. libri, &

hæc de prima

parte?

SVMMA-

De viis & alijs quibus deducenda vel no 92

SUMMARIA SECUNDAE PARTIS.

Proponitur materia tractanda. num. 1.

Numerantur omnes casus, in quibus cessat Falcidia. num. 2.

Undecim casus continentur in versiculis Accurt. num. 3.

Supplementum legitimae non defalcatur per Falcidiam. num. 4.

Lex sequuta morte parentum tollit onus de legitima filiorum. num. 5.

Legitima repletur etiam inuitis parentibus. num. 6.

Grauaamen in legitima impuberis sustinetur. num. 7.

In legato dotis cessat Falcidia. num. 8.
Expenditur l. 2. §. Idem quaritur D. dote praelegata. num. 9.

Proponitur communis distinguens inter res mobiles & immobiles. num. 10.

Praelegatum dotis defalcatur per Falcidiam in commodo representationis. num. 11.

Refertur opinio Costae ostenditur communis defensibilis. num. 12.

Approbatum opinio Costae. num. 13.

Observatur modus loquendi. l. Sed usus fructus 81. §. fin. D. ad leg. Falcid. num. 14.

Expenditur, l. 1. §. Igitur C. rei uxoriae actione. num. 15.

Declaratur, dict. l. Sed usus fructus, §. Dos. num. 16.

Intelligitur, leg. 2. §. Idem quaritur

D. dote praelegata. numer. 17.

Marcellus in l. Cum dotem D. ad legem Falcidiam expenditur. num. 18.

Falcidia cessat in testamento militis. num. 19.

Etiam Trebellianica cessat in testamento militis. num. 20.

Falcidia & Trebellianica fuere introductae in Gratiam testatorum, & intelligitur principium Inst. de l. Falcid. num. 21. & 39.

Refertur, communis sententia. nu. 22.

Legata in testamento militis semper censentur repetita a venientibus ab intestato. num. 23. & 25.

Pupillare testamentum est sequella patris, nec valet sine principali. num. 24. & 27.

Si hereditas non adeatur ex testamento militis, legata non debentur. n. 25.

Lex miles ita §. vltim. D. militari testamento intelligitur. num. 26.

Refertur opinio illorum, qui dicunt legatarios ex testamento militis posse cogere heredem adire. num. 28.

Reprobatum suprascripta sententia. n. 29.

Et ostenditur quod solus fideicommissarius vniuersalis potest cogere heredem adire ibidem.

Priuiligium priuatorum nemini facere potest iniuriam. num. 30.

Heredes militis non tenebantur ultra vires, & ibi ratio Iasonis. num. 31.

Sed reprobatum Iason. num. 32.

Q Ratio

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

Ratio, quare Falcidia non habeat locū
in testamento militis. num. 33.

Numerantur casus, in quibus miles ve-
lit testari secundum ius commune.
num. 34.

Utrum hodie habeat locum Falcidia in
testamento militis. num. 35.

Pars affirmatiua, & negatiua. n. 36.
Intelligitur, §. final. in verbo, militari,
in Authentico de heredibus, &
Falcid. n. 37.

Falcidia tempore Digestorum neq; in-
directe poterat prohiberi. num. 38.

Lex Falcidia intestatorum gratia in-
troducenda. num. 39.

Legi prohibitiua partes renunciare nō
possunt. num. 40.

Defenditur contrarium. num. 41.

Approbatum glossa, in l. vnica C. ne fi-
deiussores dotium dentur. num. 42.

Lex Falcidia in publicum fauorē fuit
introducenda. num. 43.

Intelligitur, l. quod de bonis §. 1. D. ad
legem Falcid. ibidem.

Intelligitur, Principium, Instit. de lege
Falcid. in verbo, testatorum gratia.
num. 44.

Testator hodie in totum potest prohibere
Falcidiam. num. 45.

Agitur de intellectu cap. Raynaldus
in fine, dum habet Falcidiam dedu-
ci contra voluntatem testatoris. nu-
mer. 46. & 47.

Cap. Raynaldus in fine proprie loquitur
de Falcidia. num. 48.

Reprobatur consideratio Alciati. n. 49.

Conditiones requisitae, vt procedat Au-
thentica sed cum testator C. ad leg.
Falcid. num. 50.

Utrum testator possit prohibere Trebel-
lianicā, affirmat communis. nu. 51.

Contrarium tamen defenditur, nu. 57.
& num. 66.

In illis casibus, in quibus cessat Falci-
dia cessat etiā Trebellianica. n. 52.

Lex exorbitans extenditur ad casum
qui sub lata significatione comprae-
henditur. num. 53.

Fauorabilior est lex Falcidia, quam
Trebellianica. num. 54. & 67.

Appellatione Falcidia venit Trebel-
lianica. num. 55. & 68.

Illā interpretatio probanda est, per quam
fit reductio ad ius commune. n. 56.

Testator non potest prohibere Trebellia-
nicā. num. 57. & 66.

Lex exorbitans non potest extēdi. n. 58.

Trebellianica deducitur de fideicom-
misso vniuersali. n. 59.

Falcidia deducitur de relictis particu-
laribus. num. 60.

Repudiante heredē, legatarij, & fideicō-
missarij particulares possunt adire.
num. 61.

Repudiante scripto, fideicommissarius
vniuersalis adire non potest, sed cogere
potest. num. 62.

Intelligitur, §. Si quis vero non implens
versiculo, etenim, in Nouella 1. de
heredibus, & Falcid. num. 63.

Expenditur c. Raynaldus in fine. n. 64

Pater efficere nequit, vt filij teneantur
fructus in Trebellianicam imputa-
re. num. 65.

In correctorijs nō admititur extētio de
paritate rationis. num. 66.

De iure huius Regni tenemur sequi cō-
munes opiniones. num. 70.

Utrum

Utrum requiratur expressa prohibitio
testatoris in Falcidia. num. 71.
Imperator non reuocauit legem, quod de
bonis §. 1. ad l. Falcid. nu. 72.
Verba generalia non sufficiunt ad pro-
hibitionem Falcid. num. 73.
Ubi requiritur consensus expressus non
sufficit tacitus. num. 74.
Hac verba, hereditatē pleno iure, resti-
tues, nō prohibent Falc. n. 75. & 81.
Verba illa integram hereditatem resti-
tues, prohibēt. Falc. num. 76.
Verba sine diminutione, vel sine detra-
ctione, prohibent Falcidiam. nu. 77.
Utrum verba illa, plena legata, vel ple-
nam hereditatem, restitue prohibeāt
Falcidiam. num. 78. & 80. & 82.
Plenum dicitur illud cui nihil defecit,
vel addi potest. num. 79.
Pater non potest prohibere Falcidiam
filijs primi gradus. num. 83.
Defenditur contrarium. num. 86.
Filijs non tenentur fructus in quartam
computare licet pater velit. n. 84.
Lex generalis non derogat casibus pri-
uilegiatis anterioribus. num. 85.
Pater licet non possit grauare filium in
legitima tamen in reliquo potest.
num. 87.
Pater potest prohibere Trebellianicā etiā
filijs secundum cōmunem. num. 88.
Authentica sed cum testator, omnes cō-
prehendit etiam filios. n. 88. & 89.
Expeditur verus intellectus l. Iubemus
C. ad Trebell. num. 90.
Dicta l. Iubemus procedit etiam quando
filius habet duas quartas. num. 91.
Ipsa nullum presta priuilegium, filijs
num. 92.

In correctorijs tantū licet, quantum per-
mititur. num. 93.
Tollitur obiectio. num. 94.
Utrum possit testator compensare Falcid-
iā cum debito pars negatiua. n. 95
Defenditur contrarium. num. sequent.
Utrum pater iubere possit etiam filijs, ut
debitum cōpensent cū Falc. nu. 97.
Sed contra. num. 98.
Retinetur prima. num. 99.
Intelligitur, l. Pater filiam. 14. D. ad
legem Falcid. num. 100.
Potest aliquo modo defendi non posse pa-
trē efficere, ut filij cōpensent. n. 101.
Requiritur ut testator iubeat expresse,
ut debitum com Falcidia compense-
tur. num. 102.
Falcidia non deducitur ex legato liber-
tatis. n. 103.
Legitima potest minui propter libertates
prestandas. num. 104.
Si Titio dentur, viginti, ut seruum suū
manumit at in hoc casu practicat ur
Falcidia. num. 105.
Idem si ut seruum Petri redimat, &
manumit at. num. 106.
Falcidia aliquando ex rescripto princi-
pilis remittitur. num. 107.
Falcidia remitti potest post mortem testa-
toris. num. 108.
Heres soluens integrum legatum cen-
setur remittere Falcidiam. num. 109
Heres non tenetur soluere legata ex te-
stamento nullo, etiam in foro Cons-
ciencie nisi agnoscat voluntatem.
num. 110.
Intelligitur, l. ut. C. ad legē Falc. n. 111
Intelligitur, l. Si patronus §. de illo. D.
donationibus. num. 112. & 125.

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

- Agitur de Intellectu d. l. Si patronus in principio D. donat. num. 113.
Referuntur tres casus assignati à Paulo Castrensi. num. 114.
Refertur Intellectus Cuiacy. num. 115.
Et intellectus auctoris.
Filij possunt renunciare suæ legitima. num. 116.
Intelligitur, l. Patronus, D. ad Trebel. num. 117.
Soluens ex errore iuris non repetit. numer. 118.
Falcidia ipso iure resecat legata. numer. 119.
Reprobatur Accurtius in l. 1. D. condition. in debiti. num. 120.
Intelligitur, l. Iuris ignorantia 7. D. de iuris, & facti. num. 121. & 122.
Intelligitur, l. Error C. iuris, & facti. num. 123.
Legata ultra dodrantem non debentur naturaliter. num. 124.
Intelligitur, l. 1. Cod. ad legem Falcid. num. 125.
Intelligitur, l. Fideicommissum 62. D. conditione indebiti. num. 126.
Intelligitur, l. 5. §. Si quis rogatus D. donationibus inter. num. 127.
Heres soluens aliqua legata integra, potest in alijs retinere Falcidiam. numer. 128.
Quod procedit respectu aliorum legatariorum. num. 129.
Hodie vero de iure nouo non potest. numer. 130.
Heres soluens per errorem facti habet repetitionem. num. 131.
Heres si protestatur sibi in cæteris non præiudicare, non tenetur. num. 132.
Heres soluens integrum legatum ut legatario complaceat, non renunciat Falcidia. num. 133.
Reprobatur communis glossarum, & Doctorum. numer. 134.
L. Si à pluribus, & l. Quod de bonis §. Non idcirco, adhuc hodie vigent. num. 135.
Per alienationis prohibitionem censetur prohibita Falcidia. num. 136.
Utrum etiam censeatur prohibita Trebellianica. nu. 137. & sequentibus.
De primogenijs Hispania non detrahatur Falcidia. num. 139.
Idē de Capellis in Portugallia. n. 140.
Utrum de relictis ad pia deducatur Falcidia. num. 141.
Proponitur vera sententia. num. 142.
Respondetur fundamentis communis, & intelligitur, l. Si quis ad declinandam, versiculo, si autem C. episcop. & cler. n. 143. & n. 146.
Trebellianica quomodo veniat appellatione Falcidia. num. 144.
Nō solū Trebellian. sed etiā Falcidia detrahatur de relictis ad pia. n. 145.
Ampliatur. num. 149.
Idē de relictis confratermitatib. n. 150.
Intelligitur, Authentica, similiter C. ad legem Falcid. num. 147.
Pia causa heres instituta deducit Falcid. de relictis alteri pia causa. n. 148.
Delegato instrumenti non deducitur Falcidia. num. 151.
Heres formaliter negligens in adimplenda voluntate testatoris priuatur hereditate. num. 152.
Formaliter negligens quis dicatur. num. 153.

Quare ad convincendam negligentiam
requiratur monitio. num. 154.
Negligens. non potest priuari legitima.
num. 155.
Ampliatur etiam si negligentia sit co-
missa circa relicta ad pia. nu. 156.
Intelligitur, cap. si heredes de testamē-
tis. num. 157.
Intelligitur, cap. 3. eodem titul. de testa-
mentis. num. 157.
Intelligitur Authentico de Ecclesiast.
titul. §. Si autem qui hoc facere, col-
lat. 9. ibidem.
Utrum regnum deferatur iure sangui-
nis, an hereditario. num. 159.
Intelligitur cap. licet de voto. ibidem.
Indignus priuatur hereditate. n. 160.
Sola illa pars, qua incapaci restituitur
perditur per heredem indignum. n.
161. & sequent.
Heres subripies aliquid hereditarium
amittit Falcidiam. num. 163.
Creditores securi erant tempore Digesto-
rum per aditionem heredis. nu. 164.
De iure Codicis heres subripies bona he-
reditaria non amittit Falcidiam, sed
punitur in duplum. num. 163.
Heres de iure Authenticorū subripies
aliquid hereditariū tenetur ad in-
tegra legata. num. 166. & 168.
Reprobatur opinio asserentium de iure
Auth. heredem subripientem res he-
reditarias amittere Falcid. nu. 167.
Hodie heres subripies implet legata.
num. 168.
Heres non conficiens inuentarium ami-
tit Falcidiam. num. 169.
Ampliatur ut procedat de iure Cano-
nico. num. 170.

Utrum non conficiens inuentariū ami-
tat Trebellianicam. num. 171.
Refertur sententia communis. nu. 172.
Heres non conficiens inuentarium ideo
amittit Falcidiam, quia presumitur
subripuisse res hereditarias. n. 174.
Expenditur, §. Si vero non fecerit in
Authent. de heredibus, & Falcid.
num. 173. & 175. & 137.
Heres tenetur reddere rationem fideicō-
missario. num. 176.
Heres conficiens inuentarium tenetur
citare omnes legatarios. num. 377.
Heres debet amittere Trebellianicam
in fauorem fideicōmissarij ex equi-
paratione fideicōmissi, & legati.
num. 178.
Expenditur cap. Raynaldus ad finem.
num. 179.
Trebellianica non perditur ob non con-
fectum inuentarium. num. 180.
Ampliatur etiam in filijs primi gra-
dus. ibidem.
Pena non imponitur nisi reperiatur
scripta. num. 181.
In correctorijs nō datur extentio. n. 182
Intelligitur, l. 3. §. quod autem D. ad
Trebell. num. 183. & 184.
Non valet argumētū de heredē Falci-
dico ad heredē Trebellianicū. n. 185
Intelligitur Authentico de hered. &
Falcid. §. Si vero non fecerit, ibi
Complebit legatarios, & fideicōmis-
sarios. num. 186. & 2. sequentibus.
Heres licet teneatur reddere rationem, ta-
men si non conficiat inuentariū non
perdit Trebellianicam. num. 189.
Intelligitur noster cap. Raynaldus in
2. part. num. 190.

Proponuntur duae obiectiones contra li-
 teram nostri textus. n. 192. & seq.
 Utrum patrum fuissent instituti per ver-
 bum lego. num. 194.
 Verbum lego non inducit heredis insti-
 tutionem. num. 195.
 Respondetur, & intelligitur, cap. Ray-
 naldus circa verbum lego. nu. 196.
 Verbum obliquum aliquando trahitur
 ad directam institutionem ex mente
 testatoris. num. 197.
 Intelligitur, l. Filium 5. §. Sed si portio
 D. de legat. praestandis. nu. 198.
 Agitur de proprietate verbi, lego, de
 qua in l. Verbis legis D. verborum
 signif. num. 199.
 Compromittentes tenentur stare senten-
 tiae arbitri. num. 200.
 Compromissum non potest efficere res in-
 alienabiles. num. 201.
 Prohibitio alienandi in contractibus non
 potest impedire translationem domi-
 nij. num. 202.
 Ex promissione de non alienando solum
 oritur actio personalis, nec res affi-
 citur. num. 203.
 Potestas arbitratorum tota dependet à vo-
 luntate compromittentium. nu. 204.
 Alienatio contra promissionem iura tam
 valet. num. 205.
 Intelligitur cap. Dilecto versiculo nisi
 forte de praebendis. num. 206.
 Alienatio contra pactum de non alie-
 nando valet, licet apponatur clausu-
 la nullitatis. num. 207.
 Intelligitur, lex ultim. Cod. rebus alie-
 nis. num. 208.
 Valet alienatio contra pactum de non
 alienando, nisi certa personae, vel

cum pacto de retro. num. 209.
 Intelligitur, l. Si cum venderet D. pig-
 norat. act. num. 210.
 Per pactum de retro non constituitur hy-
 potheca, vel ius reale in re vendita.
 num. 211.
 Intelligitur, l. 3. §. fin. D. qui potio-
 res. ibidem.
 Per pactum de non alienando cum hy-
 potheca impeditur dominij transla-
 tio. num. 212.
 Intelligitur, l. Si ate C. pact. inter emp-
 torem. ibidem.
 Intelligitur, l. Si voluntate, 10. D. qui-
 bus mod. pign. vel hypotheca. n. 213.
 Maioratus instituti per contractum re-
 gulantur per l. Quoties Cod. donat.
 qua sub. modo. num. 214.
 Per pactum legis commissoriae, vel addi-
 ctionis in diem impeditur alienatio.
 num. 215.
 Per pactum, l. Commiss. vel adductionis
 in diem, non transfertur dominium
 in emptorem, nisi purificata condi-
 tione. num. 216.
 Sine traditione non transfertur domi-
 nium. num. 217.
 Per pactum legis commiss. vel addictio-
 nis in diem retransfertur dominium
 propter frequentiam secundum com-
 munem. num. 218.
 Aliqui dicunt dominium retransferri
 ex mente partium. num. 219.
 Intelligitur, l. Si mortis, 29. versic. Si
 vero D. de donat. causa mort. ibid.
 Reprobantur recentiores, qui existimant
 in praedictis pactis non fuisse ac-
 quisitum dominium irrevocabiliter.
 num. 220.

Prædictus effectus necessario legi tribui-
tur. num. 222.

Intelligitur, l. 3. Cod. pact. inter empt.
num. 223.

Intelligitur, l. 2. D. in diem addictio-
ne. num. 225.

Intelligitur, l. Si fundus 4. D. lege cõ-
mis. num. 226.

Intelligitur l. Sed & Celsus 6. §. 1. D.
contrahend. empt. ibidem.

Si apponatur pactum quod si alienare
tentes, constituat se possidere nomine
venditoris, impeditur translatio do-
minij. num. 227.

Assignatur differentia inter conditio-
nem, si alienare tentes, & inter illã
si alienaueris. num. 228.

Pactum de non alienando insimul cum
hypotheca ipsius rei impedit transla-
tionem dominij. num. 229.

Utrum requiratur specialis an suffi-
ciat generalis hypotheca. num. 230.

Per pactum de non alienando in simul
cũ alio adiectionis manus impeditur
translatio dominij. num. 231.

Idem dicendum, si apponatur pactum
vt alter possit rem vendere. ibidem.

Ordinatio lib. 4. tit. 11. §. 2. discrepat à
iure communi. num. 232.

Intelligitur, l. ultim. C. pact. inter emp-
torem. num. 233.

Intelligitur, l. ult. C. delegatis. ibidem.

Utrum in contractibus irruocabilibus
pactum de non alienando impediatur
translationem dominij. num. 234.

Assignatur verior sententia. nu. 235.

Intelligitur, l. Ea quidem C. si manci-
pium ita venierit. ibidem.

Intelligitur, l. Seru. D. manumis. ibid.

L. 9. §. si n. D. qui & à quibus. ibidem.
Pactum de non alienando confirmatũ
iudicis præcepto. impedit alienatio-
nem. num. 236.

Prohibitio alienationis à testatore facta
valet. num. 237.

Declaratur si vestita sit iusta causa.
num. 238.

Agitur de ratione cur requiratur cau-
sa. num. 239.

Duobus modis potest testator scribere
nudum præceptum. num. 240.

Intelligitur, l. Filius famib. §. Diui
deleg. 1. versic. quod si liberis. n. 241.

Tollitur obiectio Ripæ ibidẽ. & n. 242.

Intelligitur, l. Pater 36. §. Iulius D.
leg. 3. num. 243. & 246.

Intelligitur, §. penult. eiusdem legis.
ibidem.

Causa validat præceptũ ne dicatur nu-
dum. num. 244.

Reprobatur Acurt. in glos. d. §. Diui.
num. 245.

Intelligitur, l. 2. C. qui non possunt ad
libet. peruenire. num. 247.

Intelligitur, l. Generaliter, §. si petitũ
D. fideicommiss. libert. num. 248.

Intelligitur, l. 2. Cod. usucapione pro
empt. uum. 249.

Utrum si seruus distrahatur subcondi-
tione, vt intra certum tempus manu-
mitatur possint partes contra venire
d. num. 249.

Intelligitur, l. 3. D. qui sine manumis-
sione. ibidem.

Intelligitur etiam, l. 5. §. 1. D. condic-
tione causa data. ibidem.

Utrum valeat præceptum nudum te-
statoris per viam conditionis. n. 250.

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

Intelligitur, l. 4. §. 1. D. cond. instit. num. 251.

Utrum dispositio per viam modi dicatur vestita. num. 252. & 256.

Intelligitur, l. Titio centum, versiculo sed si fratris D. cond. & demonstr. n. 253. & 255.

Obligatio alendi fratres restringitur ad eorum personas. num. 254.

Utrum valeat alienatio fundi contra cautionem d. l. Titio centum. num. 257. & sequent.

Reuocatio alienationis nulliter factae fit ab his quorum interest. nu. 259.

Intelligitur, l. Pater filium, §. Fundū titianum D. legat. tert. num. 260.

Intelligitur, l. Cum pater 79. §. Cum inter D. delegat. 2. ibidem.

Ex causa debiti testatoris potest res prohibita, valide alienari. nu. 261.

Ampliatur etiam si res sit penes alium possessorem. num. 262.

Bona hypothecata, si postea vinculantur, adhuc libere possunt vendi. numer. 263.

Pro debitis instituentis perpetuo, pro debitis successoris ad vitam potest fieri alienatio. num. 264.

Res vinculata vendi non possunt perpetuo pro debitis à possessore contractis. num. 265.

Rescriptum per quod iubetur distrahi res vinculata, intelligitur alijs bonis liberis non extantibus. num. 266.

Res maioratus post vinculum, & traditionem non sunt obnoxia debitis institutoris. num. 265.

Res maioratus ex sententia iudicis potest alienari. num. 266.

Sententia lata contra possessorem nocet omnibus successoribus. num. 267.

Declaratur nisi sententia per Collusionem data sit. num. 268.

Sententia lata contra possessorem vel oppositorem nocet omnibus ex illa linea. num. 269.

Res maioratus possunt distrahi ex debito administratoris quoad vitam ipsius. num. 270.

Res maioratus quoad dominium nec etiā in vita possessoris alienari valent. num. 271.

Confirmatur ex Ordinatione Regia. num. 272.

Requiritur ne dentur alia bona libera. num. 273.

Utrum requiratur decretum ut res vinculata distrahi possit. num. 274.

Utrum saltem requiratur publica subhastatio. num. 275.

Venditio bonorum vinculatorum eatenus sustinetur, quatenus vrget as alienum. num. 276.

Si vendatur res pretiosior debito, adhuc tenet venditio, nisi sit de illis in quibus cadit affectio testatoris. n. 277.

Si distrahatur res magni valoris pro modico debito erit venditio nulla. num. 278.

Bona maioratus non tenentur pro debitis possessoris mortui. num. 279.

Successor maioratus si fuerit haeres praedeccessoris tenetur ad eius debita. numer. 280.

Pro debitis contractis pro utilitate maioratus tenetur successor. num. 281.

Regni successor semper tenetur ad debita praedeccessoris. num. 282.

Intelligitur,

- Intelligitur, leg. 4. titul. 15. part. 2. num. 283.
- In nostro regno successor maioratus licet non sit haeres tenetur ad debita praedecessoris. num. 284.
- Intelligitur, usque ad redditus duorum annorum. ibidem.
- Subditi pro utilitate Regni tenentur succurrere, & ibi agitur de Ordinatio. lib. 4. tit. 101. num. 285.
- Filius tenetur dominum feudi contra proprium patrem defendere, si pro patria pugnet. num. 286.
- Agitur de intellectu cap. 1. §. Omnes hic finitur lex Conrad. ibidem.
- In casu periculi omnes tenentur ad patriam defensionem. num. 287.
- Intelligitur, Ordinatio. lib. 5. titul. 96. num. 288.
- Agitur de Ordinatione lib. 4. tit. 101. à num. 289. & sequent.
- Vassalli tenentur comitari capitaneos in publicis expeditionibus d. n. 289.
- Donatio pro seruitijs retractari nequit, quia transit in contractum onerosum. num. 290.
- Limitatur Ordinatio per Cabed. numer. 291.
- Assignatur ratio auctoris. num. 292.
- Non semper valet argumentum de feudo ad maioratum. ibidem.
- Ordinatio d. tit. 101. non habet locum in noua donatione. num. 292.
- Rex potest priuare subditum suum ex causa dominio rei suae. num. 293.
- Agitur de intellectu l. Item si verberatum §. 1. D. rei vendicat. ibidem.
- Ob alimenta filiorum ad debita praedecessoris tenetur successor. n. 294.
- Successor soluere tenetur debita contracta pro solutione seruitiorum. n. 295.
- Successor tenetur soluere debita contracta pro dotibus. num. 296.
- Quod tamen declaratur. num. 297.
- Ordinatio lib. 3. tit. 101. est contraria iuri communi. num. 298.
- Utrum appellatione alienationis contineatur hypotheca. num. 299.
- Resoluitur sub distinctione inter dispositiones fauorabiles vel odiosas. numer. 300.
- Intelligitur, l. vltim. Cod. rebus alien. ut procedat in fauorabilibus. numer. 301.
- Intelligitur, regula l. Oratio D. de sponsal. num. 302.
- Res maioratus non potest hypothecari. num. 303.
- Sub alienatione de re Ecclesiae continetur hypotheca. num. 304.
- Maritus in hoc regno non potest hypothecare sine vxore. num. 305.
- Et ibi utrum clericus possit hypothecare patrimonium.
- Pater non potest hypothecare bona aduentitia filiorum. num. 306.
- Ordinatio lib. 2. tit. 18. non comprehendit hypothecam. num. 307.
- Emphiteuta non incidit in commissum propter hypothecam. num. 308.
- Vassallus non potest hypothecare feudum. num. 309.
- Utrum super maioratu possit imponi census. vide ibidem.
- Res vinculata dari in Emphiteusim non potest. num. 310.
- Utrum Emphiteusis possit vinculari. num. 311. & 312.

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

- In maioratibus Hispaniæ ad est expressa prohibitio de non alienando dict. num. 312.
- Respondetur ad l. 1. C. iure emphiteut. num. 313.
- Per emphiteusim ad tres vitas vera alienatio datur. num. 314.
- Intelligitur, cap. nulli de rebus Ecclesiæ. ibidem.
- Intelligitur, §. Alienationis, in authentico de non alien. rebus Eccl. coll. 9. ibidem.
- Res maioratus dumosa propter industriam emphiteuta possunt in emphiteusim concedi. num. 315.
- Utrum res maioratus possint locari ad longum tempus. num. 316.
- Disputatur. num. 317. & sequentibus.
- Intelligitur, l. 1. §. Qui in perpetuum D. si ager vectigalis. nu. 318. & seq.
- Intelligitur, l. 1. §. Quod autem D. superficiebus. num. 320.
- Declaratur materia de superficiebus. num. 321.
- Intelligitur, l. Quod si vir D. donat. inter virum d. num. 321. & 322.
- Intelligitur, Clementina 1. de rebus Ecclesiæ. num. 323.
- Lex regia lib. 4. tit. 48. §. 8. secuta est communem opinionem, num. 324.
- Pessessor maioratus potest locare commoditates ultra decenium. num. 326.
- Reprebatur contraria opinio. nu. 327.
- Prohibitus alienare non potest locare ad vitam conducentis. num. 328.
- Intenditur contrarium. num. 329.
- Intelligitur, l. 1. D. pro socio. nu. 330.
- Intelligitur, cap. ad audientiam de rebus Ecclesiæ. num. 331.
- Intelligitur Clement. 1. de rebus Eccl. num. 332.
- Intelligitur, cap. 2. de his quæ fiunt à prælatis. 333.
- Intelligitur, l. Iubemus. §. fin. C. sacrosanct. Eccles. num. 334.
- Intelligitur, cap. veniens de transact. num. 335.
- Successor particularis non tenetur stare locationi prædecessoris. num. 336. & sequent.
- Prohibitus alienare non potest usum fructum Constituere. num. 338.
- Nec etiam seruitutem. num. 340.
- Intelligitur, l. 3. C. de usufr. num. 339.
- Emphiteuta potest constituere usum fructum quoad eius vitam. num. 341.
- Vassallus, & emphiteuta possunt Constituere seruitutes num. 342. & sequenti.
- Reprobatur Barbosa. num. 344.
- Quod in materia odiosa usufructus non venit sub alienatione. ibidem.
- Intelligitur l. 4. D. de usufr. num. 345.
- Transactio, & compromissum equiparantur. num. 346.
- Prohibitus alienare potest transigere. num. 347.
- Vassallus potest transigere. ibidem.
- Prohibitus alienare nec transigere, nec compromittere potest. num. 348.
- Intelligitur quando inde sequitur alienatio. num. 351. & sequent.
- Cur prohibitus alienare non possit transigere. num. 349.
- Per transactionem non potest reddi deterius ius tertij. num. 350.
- Intelligitur, c. Raynaldus à principio, usque ad versiculum porro. nu. 353.
- Intelligi-

Intelligitur, l. i. C. de pact. num. 354.
 Intelligitur, l. Lucius, §. final. D. ad
 Trebellian. num. 355.
 Intelligitur, l. Si super stite Cod. de dolo.
 ibidem.
 Intelligitur, leg. De his D. de transact.
 num. 356.
 Intelligitur, l. Ante restitutam. 104.
 D. solutio. num. 357.
 Intelligitur, l. Praeses C. transactio-
 bus. num. 358.
 Intelligitur, l. De fideicommissis 11. C.
 de transactionibus. nu. 359.
 Intelligitur, l. Qui Romae. 122. §. Duo
 Fratres D. de verbor. ibidem.
 Intelligitur, l. Cū proponas 11. C. pact.
 ibidem.
 Intelligitur, l. Cum hereditas ad Tre-
 bellian. num. 360.
 Utrū Vassallus possit transigere. n. 361.
 Intelligitur, cap. 1. §. Si vassalus si de
 feudo defuncti contentio sit. ibidem.
 Intelligitur, cap. 1. de controuersia in-
 ter dominum, & alium. ibidem.
 Intelligitur, cap. 1. §. Si autem de lege
 Conrad. ibidem.
 Emphiteuta non potest transigere. nu-
 mer. 362.
 Prohibiti alienare possunt transigere,
 & cōpromittere, si non sequatur alie-
 natio. num. 363.
 Per transactionem non potest res maio-
 ratas dimiti penes iniustum posse-
 sorem. num. 364.
 Neque potest successoribus praiudicari.
 num. 365.
 Transactio necessaria super rebus vin-
 culatis valet. num. 367.
 Plura specialia cōcurrere possunt. n. 368

Prohibitus alienare potest cōpromittere,
 vel transigere de necessitate statuti.
 num. 369.
 Idem de mandato iudicis. ibidem.
 Idem si adsit facultas regia. nu. 370.
 Utrum alienatio facta à partibus à
 principe confirmata valeat. n. 371.
 Intelligitur, cap. 1. de transact. ibidē.
 Transactio etiam confirmata vt valeat
 requiritur bona fides. num. 372.
 Transactio nulla potest reuocari per hæ-
 redem transigentis, num. 373.
 Et etiam ab eodem. num. 374.
 Proponitur contraria sententia. n. 375.
 Limitatur, l. Cum à matre C. rei vend.
 num. 376. & sequenti.
 Limitatur, l. Vendicantem D. euictio-
 nibus. num. 378.
 Intelligitur, §. Cum pater, leg. Filius
 famil. 117. D. legat. 1. num. 379.
 Intelligitur, leg. Unum ex familia §.
 Sed si vno D. legat. 2. num. 380.
 Intelligitur d. l. vnum ex familia, §.
 sed si fundum. num. 381.
 Filius potest reuocare feudum à patre
 alienatum. num. 382.
 Usucapio prohiberi non potest. nu. 383.
 Potest quis prohibendo alienationem rei,
 impedire usucapionem. num. 384.
 Intelligitur, l. alienationis verbum D.
 verb. sign. ibid. & num. 387.
 Res maioratus prescribi non possunt tē-
 pore ordinario. num. 385.
 Res maioratus prescribuntur per 30.
 annos. num. 386.
 Intelligitur, l. vbi lex D. usucapionib.
 ibidem.
 Intelligitur, c. 1. §. Quid ergo de iniu-
 stitura de re al. num. 388.

Intelligi-

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

Intelligitur, cap. i. §. Præterea de capitul. Conradi. ibidem.

Præscriptio in maioratibus an præiudicet successori. num. 389.

Desputatur & resoluitur vsq. ad n. 392.

Limitatur si præscriptio incipit contra institutorem. num. 393.

Res maioratus præscribuntur, si titulus sit habitus à tertio. num. 394.

Præscriptio immemorialis nocet omnibus. num. 395.

Res Emphiteutica præscribitur tempore ordinario. num. 396.

Maioratus confiscatur propter crimen instituentis. num. 397.

Non tamen si fuit traditus tertio. numer. 399.

Intelligitur, l. Filius famil. §. Diui. num. 398.

Utrum comoditas maioratus confiscetur propter delictum possessoris. num. 400. & sequenti.

Intelligitur, l. Staius florus, §. Cornelio D. iure fisci. num. 402.

Assignatur cautella, ne maioratus possit ad fiscum peruenire. num. 403.

In cap. Raynaldus duæ reperiuntur diuisiones. num. 405.

Aperitur difficultas versiculi, Caterū. num. 406.

Legatum pænæ nomine validum est. num. 407.

Priuatius hereditate pænæ nomine retinet Falcidiam, & Trebellianicā. num. 408.

Refertur contrariā negatiua sentētia. num. 409.

Lxx efficere potest, vt qui semel fuit hæres desinat esse. num. 410.

Hæres, qui coactus adiuit, non detrahit Trebellianicam. num. 411.

Intelligitur, Authentico de nuptijs, §. Si vero, versiculo præfata. nu. 412.

Relictum pure, si adimatur sub conditione, censetur relictum sub contraria conditione. num. 413.

Cap. Raynaldus ad finem lo, quitur de propria Falcidia. num. 414.

Quadam distinctio reprobatur. n. 415.

Componitur contraria sententia. n. 416.

Intelligitur, Authent. cui relictum C. in dicta viduit. toll. num. 417.

Testator etiam iubere potest, vt qui semel est hæres desinat esse. num. 418. & sequent.

Intelligitur, l. Aliquando D. cond. & dem. ibidem.

Conditio de non molestando, defecit per molestiam de facto. num. 420.

Impletur etiam defectus per molestiam de iure, si constat de voluntate testatoris. num. 421.

Hypolitus reprobatur. num. 422.

Reprobatur opinio aliorum. num. 423.

Subripiens aliquid de hereditate cadit inuentario in totum. num. 424.

Ostenditur contrarium. num. 425.

Forma, & tempus inuentarij equiparantur. num. 426.

Inuentarium factum contra formam legis non prodest hæredi. num. 427.

Tempore Digestorum hæres amittebat Falcidiam tantum in re subtracta. num. 428.

Proponitur forma inuentarij, quam hæres tenetur obseruare. num. 429.

Inuentariū, in quo aliquid celatur validum est. num. 430.

Hæres

Hæres ob inuentarium non confectum priuatur Falcidia, in fauorem legatariorum. num. 431.

Ultra perditionem Falcidia tenetur hæres ad integra legata. num. 432.

Intelligitur Authent. de hæred. & Falcid. §. Si vero non fecerit. ibidem.

Ad quid prodest inuentarium deminutum. num. 434.

Reprobatur Fachin. lib. 6. contr. cap. 34. num. 435.

Intelligitur, l. ult. §. Licentia C. iure deliber. num. 435.

Reprobatur iterum Fachin. lib. 6. cap. 39. ibidem.

Filius utrum amitat legitimam ob non confectum inuentarium. num. 436.

Propositur contraria sententia. numer. 437.

Approbatu tercia sententia. nu. 438.

Legitima nunquam perditur ob non confectum inuentarium. num. 440 & sequent.

Testator remittere potest inuentarium quoad legatarios. num. 442.

Item potest illud remittere tutori. numer. 443.

Refertur opinio multorum negantium testatorem illud remittere posse. numer. 444.

Inuentarium etiam in fauorem testatoris fuit introductum. num. 445.

Pæna præscripta in Ordinatione lib. 1. tit. 87. contra non facientes inuentarium nõ procedit, si à testatore remittatur. num. 446.

Testator iubere potest hæredi ne adeat cum beneficio inuentarij. num. 447.

Inuentarium non prodest hæredi pro-

mitenti soluere integra legata. numer. 448.

Non faciens inuentarium non tenetur in Conscientia ultra vires hæreditarias. num. 449.

Refertur contraria sententia. num. 450.

Reprobatur opinio Fachin. num. 451.

Lex fundata in præsumptione definitiua, data veritate in contrariu quando obliget in Conscientia. num. 452 & sequentibus.

Venientes ab intestato non tenentur præstare relictum in minus solemnitate testamento. num. 455.

Emens ab Ecclesia, vel minore sine solemnitatibus non est tutus in Conscientia. num. 456.

Lex suppositiua præstando certam formam obligat in Conscientia. numer. 457.

Debitor ex cautione nõ tenetur in Conscientia si pecuniam nõ recepat. numer. 458.

Intelligitur, l. In contractibus C. non num. pec. num. 459.

Famulus solum intra triennium potest petere salarium. num. 460.

Iustæ sunt leges quæ denegant remedium ciuile deceptis intra demidiã. num. 461.

Utrum leges inductiua præscriptionis sint fauorabiles. num. 462. & sequenti.

Hæres solum tenetur intra vires hæreditatis, quando creditores fatentur quantitatem bonorum. num. 464.

Partis confessio admititur contra præsumptionem iuris, & de iure in materia remissibili. num. 465.

80 De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

- Successor anomalous non tenetur facere inuentarium. num. 466.*
- Non est necessaria aditio si legata repetantur ab heredibus ab intestato. num. 467.*
- Titulus, de eo cui libertatis causa solum conseruat libertates. num. 468.*
- Intelligitur, l. 4. D. fideicommiss. libert. num. 469.*
- Intelligitur, §. Hoc rescripto Inst. de eo cui lib. causa. ibidem.*
- De necessitate aditionis requiritur cautio fideiussoria, vel cū pignoribus num. 470.*
- Intelligitur, l. 4. §. Videamus D. fideicom. liber. num. 471.*
- Anomalous haeres ex cautione tenetur, ultra vires. num. 472.*
- Pia causa haeres instituta non tenetur facere inuentarium. num. 473.*
- Contraria tamen est magis communis. num. 474.*
- Sed prima verior. num. 475.*
- Intelligitur, l. 1. §. An bona D. de iure fisci. num. 476.*
- Causa privilegiata etiam comprehenditur sub generali dispositione. numer. 477.*
- Fiscus non tenetur facere inuentariū. num. 478.*
- Declaratur vno de tribus modis. numer. 479.*
- Fiscus haeres institutus tenetur facere inuentarium. num. 480.*
- Fiscus succedens in bonis vacantibus nō tenetur ad inuentarium. num. 481.*
- Fiscus succedens in bonis vacantibus tenetur soluere legata testamenti. num. 482.*
- Refertur contraria sententia. n. 483.*
- Libertates corrumpunt, si fiscus occupat bona vacantia. num. 484.*
- Testator efficere potest, ne haeres incidat in edictum, si quis omissa causa. numer. 485.*
- Intelligitur, ordo Diui Marci circa bonorum aditionem. num. 486.*
- Intelligitur, l. Quod Diuo Marco D. manumiss. testament. ibidem.*
- Intelligitur, l. vlt. & l. 6. C. testament. manumiss. ibidem.*
- Intelligitur, l. Recusare 6. §. Si fisco D. ad Trebellian. num. 487.*
- Intelligitur, l. Quidam testamento, §. Quoties D. legat. 1. num. 488.*
- Intelligitur, l. vnica, §. pen. C. caduc. toll. num. 489.*
- Vementes ab intestato grauari possunt fideicommissio. num. 490.*
- Intelligitur, l. Filius famil. §. Qui intestato D. leg. 1. num. 491.*
- Responderetur ad aliqua iura. num. 492.*
- Intelligitur, l. 2. Cod. ad legem Iuliam deui. publ. num. 493.*

FINIS.

SEQVI-

S E Q V I T V R

S E C V N D A P A R S,

T R A C T A T V S D E V N A, E T A L-

T E R A Q V A R T A D E D V C E N-

D A, V E L N O N, & c.

IN hac secunda parte à nobis tractandi veniunt casus, in quibus Falcidia, vel Trebellianica insimul cum legitima non deducitur, ac per consequens decisio nostri textus venit limitanda, propter defectum Trebellianicæ, & Falcidiæ. Vtergo meliorem ordinem sequamur, *Accursium* imitabimur, qui in *glos. ad §. ultim. Instit. de lege Falcidia, & in l. In testamento Cod. ad leg. Falcid.*

scripsit quatuor versus, quibus tanquam vno fasce omnes casus, in quibus locum non vendicat Falcidia, vel Trebellianica cōplecti existimavit, quas glossas magistras dicunt *Paulus in d. l. Ex testamento, Angel. in d. §. fin. M. insing. in principio deleg. Falcidia, nu. ult. M. aret ad cap. Raynucius cap. 4. num. 1. agnoscit alios casus enumerans M. angilius de imputat. 2. part. quest. 135. num. 18.* Sunt autem versus sequentes.

1.
Falcidiam cessare facit pars debita neptis:

2. 3. 4. 5. 6.
Dos, miles, vetitum, libertas, sponte solutum,

7. 8. 9. 10.
Res vetita vendi, pietas, ac careula, crimen,

11.
Ac heres, si non facit inuentaria subsit.

VNdecim casus secundum ad-
ditionem ad *dict. glos.* enume-
rantur his versibus liberi à Falci-
dia, attamen nos illos omnes sine

R 2 contro-

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

cōtrouersia trāsire negamus, prout
figillatim singulos percurrendo,
Deo duce, videbimus, ac alios ad-
ducemus in versibus Accursij non
contentos, agemusque accerrime
disputando, tam de magis contro-
uersis, quam de alijs, in quibus al-
tercatio non tam ardua reperitur,
ordinem Accursij in omnibus ser-
uantes: primo loco ponit Accur-
sius supplementum legitimæ filio-
rum, quod certum est per Falci-
diam non minui in illis casibus, in
quibus fideicommissum non fue-
rit pupillare, quia legitima, vt su-
pradictum est, non venit in resti-
tutionem, nec pater effitere po-
test, vt ipsa defalcetur per Falci-
diam, iuxta dict. leg. Quoniam in
prioribus Cod. in officioso testamento,
iuncto dict. §. Quamobrem in Au-
thentico de restitut. & ea, quæ parit
Collat. 4. & communiter transeunt
Doctores cum hac doctrina, in dict. §.
ultimo Instit. de lege Falcidia, cum
gloss. & additione, prout inquit An-
gelus Aretinus ibi, & probatur ultra
supradicta, quia lex statim secuta
morte parentum, ipso iure resecat,
& supplet quantum pro legitima
debetur filijs, & descendentibus d.
l. Quoniam in prioribus, l. Scimus. leg.
Omnimodo d. l. Scimus §. Repletionem
C. in officioso testamento post Paulum,
& Salycet ibi, comprobat Decius cons.
81. à principio, Suarius in dict. leg.
Quoniam, ampliatio 6. num. 2. quos
sectatur Peregrin. de fideicommissis ar-
ticulo 36. num. 113. & sequenti, Man-

gilius quest. 7. numer. 39. & quest. 9.
num. 29. Crassus, §. Falcidia, quest.
6. Moneta de commut. ultim. volunt.
cap. 9. num. 339. facit in confirma-
tionem, quod notat Valasc. de par-
titionibus, cap. 13. numer. 6. & idem
Peregrin. vbi supra, num. 27. vbi ex
pluribus adducit, legitimam esse
supplendam filijs de bonis paternis,
etiam inuitis parentibus, per dict.
l. Scimus, §. Repletionem, Costa cap. si
pater Glos. in re certa, num. 15. & 19.
post Couar. hic §. 2. num. 5. ex quibus
evidenter colligitur filiorum legi-
timam, seu supplementum ipsius
nunquam defalcari per Falcidiā,
quia huius ratio non habetur, nisi
in remanente hæreditatis post le-
gitimas, & debita deducta, argumē-
to, leg. In imponenda Cod. ad legem
Falcidiam, leg. Irritum eodem titulo.
Dixi supra, nisi fideicommissum
pupillare fuerit, quia si pater grauac
hæredem filij impuberis restituere
hæreditatem, si impubes diem
claudat extremum, intra pupilla-
rem ætatem, certum est valere
grauamen patris, etiam in legiti-
ma, vt bene probatur ex leg. Si Ti-
tio 9 §. final. D. delegat. 1. per quem
textum notat Costa in cap. si pater glos.
debitæ, num. 15. Peregrin. dict. tract.
articul. 12. numer. 26. & num. 30.
Melius omnibus Menoch. lib. 4. de
presumptionib. presumpt. 72. à nu-
mer. 2. & sequentibus, Menchac. suc-
cession. creat. §. 10. numer. 411. &
sequenti, & supradiximus in 1. part.
num. 556. Et fuit etiam doctrina,
insignis

6.

8.

7.

Ad cap. Raynaldus de testam pars 27 & 28

in signis præceptoris iuris Civilis Ca-
 riphei Barbosa, in Rubrica de vul-
 gari, nec in hoc casu contradicto-
 rem inueni. Hic etiam addendum
 est quod Doctores norant ad l. Cum
 filio. 11. D. de legat. 1. quando pa-
 ter grauatus est à filio restituere fi-
 deicommissum, vide ibi Moneta de
 commut. cap. 9. num. 340. Donel. de
 iure Civili lib. 8. cap. 10. Peregrin. dict.
 artic. 3. num. 2.

6.
 8.
 7.
 Secundus casus, in quo Falci-
 dia cessat secundum Accursium in
 dictis versibus, est in legato do-
 tis, ibi Dos, qui casus bene proba-
 tur in leg. Cum dotem 57. D. ad leg.
 Falcidiam, iuncta lege si & usufructus
 81. §. 1. eodem titulo. Vbi à Iure-
 consulto præstat ratio, quia mu-
 lier accipiendo dotem venit ad
 rem suam, quam iterum repetitam
 habemus in leg. Virilis 8. versiculo,
 cum dotis D. legatis præstandis, ideo-
 que mirum non est, vt ex dote
 tanquam ære alieno Falcidia non
 detrahatur, agnoscunt hunc se-
 cundum casum Doctores com-
 muniter sequentes Accursium, in
 glossa dict. leg. Cum dotem, & in glos-
 sa in dict. leg. In testamento Cod. ad
 leg. Falcidiam, Alexand. in dict. leg.
 Cum dotem, post Baldum in leg. 3.
 Cod. falsa causa adiect. leg. numer.
 3. ex quibus, & multis alijs testatur
 communem Costa in cap. si pater, glos-
 sa, legauit, numer. 23. quem sequitur
 Caldas in §. Sed hæc, Institutæ de in
 officioso testamento, numer. 81. part.
 2. Gothofred. in dict. leg. Cum dotem

litera. P. Cuiac. in Rubrica Cod. ad
 leg. Falcidiam, Mynsinger. numer. 43
 in §. Sed si uxori, restit. delegat. idem
 Guic. in titula, Cod. de falsa causa
 adiect. post principium, & iam hunc
 casum specialem, in quo cessabat
 Falcidia, agnouit Cardinal. in no-
 stro cap. Raynaldus, §. Caterum. nu-
 mer. 3. oppositione quinta, Boer. decis.
 192. num. 2. Casar. Fium. agiolus ad
 leg. In quartam D. ad leg. Falcid.
 num. 54. ad de Crassum §. Falcidia
 question. 7. à numer. 1. Moneta de
 commut. ultimar. volunt. num. 329.
 cap. 9. apud quos, & plures alios
 ab eis citatos, conclusio firmatur
 negatiua Falcidiam ex dote non
 deduci.

9.
 10.
 In contrarium tamen stat rex-
 tus difficilis, in leg. 2. §. Idem Iulia-
 nus querit, versiculo item querit D. de
 dote prælegata, vbi Iureconsultus
 Celsus refert opinionem Iuliani,
 qui resoluit Falcidiam habere lo-
 cum in legato dotis, quando ipsa
 dos legatur tertio, vt mulieri resti-
 tuatur, prout videre est ex litera.
 dicti versiculi, (ibi item querit, si dos
 alij legata esset, eamque rogatus sit
 is mulieri restituere, an lex Falcidia
 in legato locum haberet, & dicit ha-
 bere.)

Propter hanc difficultatem, glos-
 sa Accursij in multis locis, præcipue
 in dict. leg. Cum dotem, & in dict. ver-
 siculo, item querit, verbo, sic, & cum
 illo communis Doctorum clas-
 sis, de quibus Costa vbi supra, numer.
 23. Caldas, & Mynsinger. ibidem,

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

Crassus commun. opinionum, §. Falcidia quest. 7. facit distinctionem inter eum casum, quo legatū consistit in rebus mobilibus, quæ non sunt statim restituendæ mulieri, sed annua die de iure nouo, vt constat ex §. *Cum autem* vnicæ *C. rei uxoria actione*, & Digestorum tempore intra trienium, vt prosequitur insignis *Barbosa l. Diuortio, §. Non solum, à principio, & num. 4. D. solut. matrim.* & inter eum casum, quo res immobiles tantum prælegantur, quæ statim debent restitui ita vt sit resoluendum, priori casu valere prælegatum, propter commodum illud, quod dicunt repræsentationis, id est illius tēporis anticipatæ solutionis, respectu cuius Falcidia deduci potest, & sic intelligunt procedere textum, *ind. vers. item querit*, dum affirmatiue resoluit in prælegato dotis Falcidiã habere locum, vt intelligatur incommodo repræsentationis, non autem in ipsis rebus dotalibus, in quibus cessare Falcidiam libenter fatetur, *iuxta d. l. Cum dotem, & d. l. Si & usus fructus, §. Dos legata*, & cum hac communi secure transit *Cuiacius, in annotationibus solemnibus super d. §. Item querit*, quæ videtur comprobari ex *l. 1. §. Si quis creditori D. ad leg. Falcidiam.*

12. Verum hæc communis doctorum interpretatio non placuit eminentissimo viro à *Costa d. gloss. legauit. num. 24.* cuius rationes contra prædictam communem facile vitari

possunt, & sic communis defendi, quam bene comprobatur *d. l. 1. §. Si quis creditori D. ad legem Falcidiam*, dum in legato debiti conditionalis, seu in diem, solum cōsiderat commodum repræsentationis, in quo Falcidiam sibi locum vindicare determinat, quam etiam defendunt præceptores *colendissimi ad Rubricam de rebus dubijs cum Crasso d. §. Falcidia quest. 7. num. 2.* quæ ultimo corroboratur ex textu in *l. Cum hæres. 51. D. ad Trebellianum*, vbi versiculo *cum enim* facit Iureconsultus æquiparationem inter mulierem creditricem respectu dotis, & alios quoscunq; creditores, constat enim respectu extraneorum Falcidiã habere locum incommodo repræsentationis: igitur similiter in vxore respectu dotis dicendum est. Sed exercendi ingenij causa, nobis aridet *eiusdem Costæ* noua opinio, de qua apud illum *dicto loco. num. 26.* quod scilicet speciale est in dotis legato, vt Falcidia in eo locum nō capiat, quod non solum in rebus ipsis dotalibus, in quibus nulla est dubitatio, procedit, sed etiam in cōmodo repræsentationis, quod bene probatur ex eo, quia, vt expedit *Costa* legatum dotis tunc solum validū est, quando habet commodum repræsentationis, constat ex §. *Sed si vxori Instit. delegat. vbi Minsing. n. 2. l. 1. §. Et verū D. de dote prælegata, l. Cum quis 5. in principio D. eodem tit. leg. Sin autem 29. D. delegat. 1.* sed *Marcellus* tunc Falcidiam in eo cessare

14.

8

13.

15.

cessare ait *in d. l. Cum dotem*, quando legatum validum supponitur, ineptum quidem esset discutere de imputatione Falcidia in legato nullo, ergo fit consequens Falcidiam illud non defalcare, nec in repræsentationis interesse, contra supra citatam communem sententiam, deinde considerat *Costa* formam loquendi à *Caij* Iureconsulto propositam *in d. l. Sed & ususfructus §. 1. §. fin. D. ad l. Falcid. ibi* (vt hæc quoque extra modum legis essent, ipsa Falcidia lege nominatim expressum est) vbi cum ageret de rebus causa mulieris paratis, inquit, in illis nihil usurpare Falcidiam, quia nominatim per ipsam legem erat cautum, ne diminuerentur, sicut cæteræ, res dotales: ergo cum in his rebus id nominatim fuerit expressum, videtur etiam speciale constituere in legato dotis, vt nec ipsæ res dotales, nec etiam repræsentationis commodum, legi Falcidiæ subijcerentur. Tertio comprobatur hoc ipsum *ex l. vnica §. Igitur C. Rei uxoria actione* vbi mulier fuit hæres à marito instituta, & grauata vltra dodrantem, & determinat Imperator, posse mulierem deducere debitum dotis, antequam ratio Falcidiæ inducatur, nec aliquem vidi Doctorem, qui in specie illius textus dicat repræsentationis commodum ibi esse computandum, sed quod mulier statim omne debitum dotale ante omnia, sicut qui libet alius creditor debet deducere, ergo

necessario fatendum est, repræsentationis commodum exemptum esse à defalcatione Falcidiæ, quæ admodum, & ipsa dos immunis est. Nec aliquid urget ratio *l. Sed & ususfructus §. Dos ibi* (quia suam rem mulier recipere videtur) quasi non possit verificari, nisi in ipsis rebus dotalibus, quæ sunt suæ, non autem incommodo anticipatæ solutionis, quod de nouo ei obuenit: nam respondet *Costa*, & subtiliter de more suo, rationem supracitatam adhuc verificari in repræsentatione, quia mulierem accipientem res dotales statim à morte viri, semper est vt vni dicere suum recipere, licet vero pro annua, bima, trima die concederetur dilatio soluendi ipsam dotem in mobilibus consistentem, cui dilationi ille, qui statim restituit, renunciare videtur, quæ ratio iustificat priuilegium, quo Falcidia exempta à defalcatione legatum dotis, & repræsentationis, & per has rationes nostri ingeniosissimi Lusitani eum sequuti sūt postea *Craspus in Thesaur. commun. opinio. §. Falcid. quest. 7. Gothofred. in Notul. ad dict. leg. Sed & ususfructus, §. 1. littera. T.*

Qua noua opinione retenta nõ obstat *Iuliani responsum*, à *Celso* relatum *in dict. l. 2. §. Item querit D. de dote prælegata*, verba *Iuliani* sunt, *idē querit si dos alij legata esset, eamq; rogatus sit mulieri restituere, an lex Falcidia in legato locum haberet, & dicit habere, sed quod minus est in fideicom-*

10 De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

missio mulierem dotis actione consecu-
turam, nunc ait Celsus, ego quero,
an commoda representationis in hoc le-
gato sic observentur, atque si dos ipsi
mulieri fuisset prælegata, & patre ha-
bere, nam respondet Costa, verum
esse Iulianū sensisse, ideo hic esse
admittendam Falcidiam in com-
modo representationis, quia dos
non fuit immediate legata vxori,
sed per intermediam personam,
quia si vxori prælegaretur imedia-
te, tunc etiam Iulianus sentit Fal-
cidiam cessare, vt videre est ex §.
Idem Iulianus, infra proximo, &
hæc, re vera, fuit Iuliani Mens, Cel-
sus vero urbanissime Iulianum re-
prehendit per modum quæstionis
in dict. versicul. ego quero in quo de-
cidit Celsus eodem modo Falcidiā
esse, vel non esse practicandam,
quando legatur dos ipsi mulieri
immediate, quo casu idem Iulia-
nus fatetur cessare Falcidiam, ac
etiam, quando legatur alicui, vt
ipsi mulieri restituat, nec esse fa-
ciendam differentiam inter hos
casus, quod postea clarius scribit
Marcellus in dict. leg. Cum dotem § 7.
D. ad leg. Falcidiam, de quo inquit
Cuiacius proxime citato loco, semper
solere aculeum infigere in scriptis
Iuliani, vbi apertissime ait inter
duos casus supra relatos, non esse
faciendam differentiam, quia per-
sona intermedia non considera-
tur, & hæc sine dubio fuit quæstio
Celsi, in dicto versiculo, ego quero, vt
latius comprobatur Costa vbi supra, num.

31. qui aliquos allegat pro hac sua
sententia, quam sequitur Gothofredus
supracitato loco, & in notula dict. §.
Idem querit, litera. Y. & plures iam
antea sic sensisse scribit Castrensis,
in dict. leg. Cum dotem, ex quibus ap-
paret Iuliani sententia consuetate à
Celso, & à Marcello, in dict. versicul.
ego quero, & in d. leg. Si cum dotem,
& Costa opinio satis comprobata, &
aliorum, de quibus supra, proin-
deque non solum Falcidiam non
admitti in legato ipsius dotis, sed
nec etiam in commodo represen-
tationis patet, licet verum sit ab
ea posse fideicommissum relia-
qui propter commodum represen-
tationis, leg. 3. in principio, & §.
Mulier. D. illo titulo, licet fidei-
committi nō possit ab eo, cui tan-
tum commodum actionis relin-
quitur, leg. 3. §. Si quis rem D. de
legat. 3.

Succedit nunc tertius casus, in
quo secundum Accursium cessat
Falcidia, scilicet, in testamento
militis, constat ex multis locis
Iuris Ciuilibus, leg. Si post missionem.
17. leg. Veterani. 40. leg. Si miles.
19. D. ad leg. Falcidiam, leg. In tes-
tamento Cod. de testament. milit. leg.
In testamento Cod. ad leg. Falcidiam
textus optimi in leg. 3. §. Quod au-
tem D. ad Trebellian. ibi (in mili-
tis dico, & si qui sunt alij) leg. prima,
§. Denique, & §. Hoc Senatus Consul-
tum, versiculo, in filij D. eodem titulo,
agnoscunt. communiter scribentes vtro-
bique, lason. in d. §. Quod autem, n. 7.
glossa

glossa, & communis, secundum Peregr. de fideicommissis artic. 3. num. 60. & artic. 2. num. 36. post Ripam. num. 2. in dict. l. 1. §. Denique, Monet. de commutat. cap. 9. num. 342. Corras. à num. 13. cum sequentibus in l. Filium, quem habentem C. Familiae herciscundiae, Mangil. quaest. 133. à principio, post Salycet Florianum, & alios, quos citat, addo Menchac. de success. creat. §. 8. num. 3. in principio, Tiraquel. de privilegijs pia causa priuil. 72. Caesar ad leg. In quartam D. ad legem Falcidiam, nu. 50. Mangil. iterum quaest. 118. num. 14. vbi ampliat ad clericos, propter equiparationem militiae armatae, & caelestis, de qua scribentes communiter ad cap. Odoardus, de solutionibus, l. Miles 6. vbi gl. D. de re iudicata, Baessa de inope debitor cap. 17. à principio, Gutier. de iuramento 1. part. cap. 17. à num. 4. Surdus de alimentis, tit. 1. quaest. 78. num. 21. Barbos. l. Maritum num. 3. D. solut. matrimon. Dominus Carolus de Grassis de effect. cleric. effect. 7. Molin. de iust. disputat. 571. numer. 19. Ric. 1. part. prax. resolution. 244. Campamil. diuers. Rubrica 11. cap. 10. num. 5. Eduardus Caldeira lib. 1. de erroribus, cap. 3. Menchac. dict. numer. 3. quod non solum in Falcidia, sed etiã in Trebellianica pariformiter procedere admitunt. Cuiac. in Rubric. C. ad l. Falc. ante fin. Mangil. de imput. quaest. 115. n. 45. optime Gaspar ad Fabr. lib. 3. tract. 7. quaest. 7.

Habet tamen hæc communis resolutio contra se scrupulum, &

non leuem, quem præuidit. Iason. in l. In testamento C. testam. militis num. 6. Mynsinger. in princip. ad leg. Falcid. num. 4. Menchac. dict. §. 8. num. 3. quod quarta Falcidia, & Pegasiana introductæ sunt testatorum gratia, vt hæreditas adiretur per hæredes scriptos, testamentaq; conseruarentur, d. princip. Inst. ad l. Falcidiam, ibi testatorum gratia prouisum est, & in leg. 1. D. ad Trebellianum, ibi (quo magis in reliquum confirmantur suprema defunctorum voluntates,) si ergo in testamento militis nõ præstaretur Falcidia, retorqueretur in odium ipsorum militum, quia hæredes pro nullo litero; se minime implicabunt oneribus hæreditarijs, vt patet ad oculum. Ad quem scrupulũ vitandũ, occurrit, communis sententia, per Ripam in l. Nemo potest D. delegat. 3. num. 46. & in l. 1. §. In filij. num. 7. D. ad Trebellianum, Peregr. d. artic. 2. num. 36. Corrasius in præludys d. l. Filium, quæ habentem, num. 29. Mynsingerius in d. principio de lege Falcidia numer. 8. cum alijs, quos referunt, ideo in testamento militis cessare legem Falcidiam, quia licet hæres scriptus nollet adire hæreditatem, nihilominus legata, & fideicommissa semper valida erunt, quia censentur repetita à venientibus abintestato, per textum, in leg. Miles ita. 41. §. final. D. de testament. milit. leg. Neque enim 14. §. fin. eodem titulo, leg. Antonnius D. de Fideicommissar. libertatibus, quod etiam agnoscit Donell. de iure

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

Civili lib. 7. cap. 29. in fin. principij,
& Pichard. in Rubrica de lege Falci-
dia à num. 45. per illa iura, dum de-
cidunt substitutionem pupillarem
à milite filio suo factam valere, li-
cet ex testamento militis nō adea-
tur hæreditas, quanuis in contra-
rium stet regula, quod pupillare
testamentum est sequella, & pars
paterni testamenti nec possit vale-
re, nisi valido principali, iuxta l. 2.
§. Adeo D. de vulgari, §. liberis Inst.
de Pupillari substitutione, cum simi-
libus.

Sed prædicta communis sen-
tentia multis displicuit, de qui-
bus infra, quia nullibi legimus le-
gata relicta à milite esse valida etiã
si ex testamento non adeatur hæ-
reditas, nec re vera in hoc milites
sunt priuilegiati, sed potius ius cō-
mune in eorum testamentis obser-
uabitur, dum de priuilegio non cō-
stat, per textum in l. In fraudem 15.
§. fin. in fine D. de testamento milit.
Deinde, conuincitur ex leg. Neque
enim 14. §. final. D. illo titulo iun-
ctà l. sequenti, vbi valet substitutio
fideicommissaria insimul, & liber-
tas ex speciali Diui Seueri rescrip-
to, in casu, quo non adeatur hære-
ditas, frustratorium ergo esset spe-
ciale Seueri rescriptum, & actum
ageret, si de iure Cōmuni valeret.
Nec d. §. fin. d. l. Miles ita, probat
valere legatum ex testamento mi-
litis, si ex eo nō adeatur hæreditas,
sed illud solum, scilicet valere pu-
pillare testamentum filio factum à

patre milite, licet ipsius patris non
sustineatur, irritum ve fiat, propter
hæredem non adeuntem, cuius ra-
tio ea est, quia miles potest facere
testamentum pupillare filio suo,
licet sibi non faciat. l. 2. §. Quisquis
D. de vulg. l. In fraudem §. Item D. de
Militari testamento, hocque specia-
li priuilegio sibi concessio, quod in
pagano non procedit, qui filio pu-
pillariter substituere nequit, nisi in
consequētiam sui testamēti, iuxta
d. §. Adeo, & d. §. liberis, ideoq; Ripa
in Rubr. de vulgari, num. 3. appellat
substitutionem pupillarem filio à
milite factam irregularem, quia va-
let contra regulam d. §. quisquis, ap-
paret igitur ex supradictis, ideo va-
lere testamentum filij pupillare in
d. §. ultimo, licet patris non valeat,
quia censetur aliud testamentum
diuersum à testamento patris, nec
poterat euanescere, licet testamen-
tū patris destitueretur aditione hē-
reditatis, argumento regulæ Utile de
de reg. iur. lib. 6. & hoc ipsum infi-
nuat Iure consultus in d. §. fin. in
consequētia, quam ex d. ratione
deducit, patet. ibi (& consequēs est)
quod corroboratur ex d. §. Quisquis.
vbi Iureconsultus ideo decidit pa-
gani testamentum pupillare non
valere, si principale non tenet, quia
est sequella paterni, ita per contra-
rium deduxit in d. l. Miles ita §. fin.
addendo idem esse patrem militē
à principio sibi non facere testa-
mentum, vel ex post facto destitui
hærede, iuxta principium de hæredi-
tatibus

24.

25.

25.

26.

27.

28.

29.

ratibus, quæ ab intestato deferuntur
Instituti.

Sunt alij doctores, de quibus
Mynsingerius d. principio, nu. 6. qui
in hoc puncto dicunt, ideo Falci-
28. diam non intrare militis testamē-
tum, quia ius illud, quod prohibet
ne Falcidia admittatur, in necessa-
riam consequentiam introduxit,
vt legatarij possint cogere hæredē
scriptum adire, quemadmodum fi-
deicommissarij vniuersales, ne alias
priuilegium hoc militibus conce-
sum in eorum dispendium & odiū
retorqueatur, cōtra l. Quod favore C.
de legibus, hæredes enim à militi-
bus instituti, fatui erunt, si se mul-
tiplicibus oneribus hæreditarijs vo-
luntarie impli cauerint absque vllō
commodo, ideoque nihil mirum
videri debet, si negata Falcida ad-
mittatur coactio, ex vulgari regu-
la. l. Quidam consulebant D. de re iu-
dicata. l. Ad rem mobilem 56. leg. Ad
legatum 60. D. de Procurat. l. Illud.
77. D. acquirenda hereditate, cum si-
milibus. Sed nec hæc respōsio qua-
29. drat, quia nullibi habemus legem,
quæ permitat legatarijs, vt possint
cogere hæredem militarem adire,
hæc namque cogendi licentia vni-
uersalibus fideicommissarijs solū-
modo est concessa, vt clare proba-
tur, ex l. Nam quod 14. §. Non om-
nis D. ad Trebellianum, vbi notat ex-
cellenter Gothofred. litera. M. l. Cogi.
16. §. & generaliter D. illo titulo, vbi
solus ille potest cogere hæredem
adire, in quem cū vniuersitate bo-

norum transeunt actiones, quod
in legatarijs non datur, ex leg. 1. §.
Si hæres præcepto. D. ad Trebellian.
ornat. Peregrin. de fid. artic. 4. num. 4.
& comunit. scribentes in d. §. Si hæres.
Pichard. §. Si quis vna de fideicommiss.
heredit. à n. 3. Fab. decad. 15. error.
10. à nu. 6. & 10. Surd. consil. 237.
num. 23. Facit, quia per huiusmodi
coactionem, militis priuilegium
irrogaret scripto hæredi iniuriam,
contra leg. Cum filius familias 28. D. 30.
militari testamento. l. Impuberi 40. D.
administrat. tutorum. leg. Nec auus C.
emancipatione liberorū, quorum ali-
qua fundamenta referēs falsam so-
lutionem suprapositam dicit Iason.
in d. l. In testamento à 2. C. militari
testamento, num. 2.

Tertio loco idem Iason. proxime
citatus cum Castro ibidem tenet, ideo
nō habere locum Falcidiam in te-
stamento militis, quia hæredes
militum non tenentur, nec legata-
rijs nec creditoribus vltra vires hæ-
reditarias, quanuis Digestorum tē-
pore ante Iustinianū hæres paga-
ni teneretur creditoribus vltra vi-
res, l. Qua dotis D. solut. matrimonio,
tamen legatarijs solum intra vires
l. 1. §. Si is, qui quadraginta in fin.
D. ad Trebellianum: ergo cum hu-
iusmodi hæres militis non damni-
ficetur ex tali aditione, nihil mirū,
si talis hæres teneatur necessario
adire, vt grauetur in vno, qui in
alio releuatur, argumento, l. Eum,
qui D. de iure iurando. Sed hæc solu-
tio peior est prima, quia nec vlla
32. est lex,

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

est lex, quæ distinguat in aliquo heredē militis, ab heredē pagani, quoad onera hereditaria, nec est dicendum heredem militis obnulum lutrum velle se multifariam grauari, quia teneretur lites excipere, creditoribus respondere, alijsque similibus oneribus hereditarijs implicaretur, quod credibile non est, *argumento §. Sed quia heredes Instir. de fideicommiss. hereditatibus.*

Quare mihi verior semper visa est opinio *Menoch. lib. 1. de Success. creat. §. 8. num. 4. & §. 24. num. 76.* qui scribit in hoc casu leges magis fauisse, seu detulisse voluntati militum, quam facere destitutionem ipsorum testamentorum: nam quando hereditas proponitur grauata ultra odrantem, lex Falcidia deminuit legata contra voluntatem testatoris, quæ fuit, vt integra præstarentur, constat *ex l. Tria 86. D. ad leg. Falcidiam, & ex textu nostro ad finē;* Satius igitur putauerunt leges militum voluntates pleno effectu cōseruari, quam detur periculū, vt testamenta destituantur hereditatis aditione, quam æstimauerunt, vt testamenta cōseruarentur, admittendo Falcidiam contra voluntatem ipsorum militum, quod totum contrarium in testamento paganorum, scilicet Falcidiā admitti esse ipsis magis fauorabile putauerunt, quamuis reuera contra eorum voluntatem deducatur, qui quartā forte non relinquerent heredibus

scriptis, si certi essent quod ipsi heredes sine illo commodo Falcidiæ adirent, quod tamen intelligendū est, constituto quod miles voluit vti privilegio militari, non autem si iure communi testetur, quando autem vno, vel altero modo illud faciat, videndi sunt, *post Alciatum de præsumptionibus, regula tertia, præsumptione. 36.* multi casus, quos excellenter de more cumulat ille vir legali sciētia vere plenus *Menoch. de præsumptionibus lib. 4. præsumpt. 4. à num. 5. & sequentibus,* aliam rationem inuenies *apud Gasparem, ad Fabium lib. 3. tract. 7. quæst. 11. ad finē,* quam non probo, vt videbis.

Dubitant vltcrius scribētes vtrū hoc priuilegium militibus concessum, quatenus ab ipsorum testamentis excludit Falcidiam, adhuc hodie duret post nouam Iustiniani cōstitutionem, de qua in *Novella 1. Authentico de heredibus, & Falcidia §. vltim. collat. 1.* Et videtur quod hodie cesset hoc priuilegium, quia illa noua constitutio habet locū in omni persona, siue etiam militari, cum ergo textus continuetur ad decisiones §. §. *proximorū,* in quibus perditur, & admittitur Falcidia, & *textus in d. §. vltimo,* habet, quod ibi disposita habeant locum in omni persona, etiam militari, fit consequens, hodie Falcidiam admitti in testamento militis, *ita tenet Accursius ibi, verbo, militari,* cuius auctoritate dixit *Iason. in d. l. In testamento, nu. 3.* leges antiquiores esse abrogatas

34.

35.

35.

36.

37.

abrogatas per decisionem illius no-
uæ constitutionis, hodieque quar-
tam Falcidiam, & Trebellianicam
dari circa militum hæreditates, &
hanc esse receptam sententiã scri-
bit Couar. in cap. Rainucius supra pro-
ximo, §. 9. num. 17. ex Decio, qui dicit
communem, cum alijs in leg. Precibus,
Cod. Impuberum, & alijs substitutioni-
num. 20. post Bartolum. & alios in l. 1.
§. In filij D. ad Trebellian. Peregrin.
de fideicommissis artic. 3. nu. 61. Mo-
neta de commutatione ultimarum volu-
tatum cap. 9. num. 280. ad finem.

36. Contrarium tamen imò, quod
etiam hodie post illam Iustiniani
constitutionem duret privilegium
militibus concessum, ne Falcidia
deducatur contra ipsorum volun-
tatem probarunt multi, & grauif-
simi Doctores, cum Accursio sibi cõ-
trario in leg. Precibus verbo peti, Cod.
impuber. & alijs, post Ripam in dict.
§. In filij, communem dicit Couar. ex
Alexandro vbi supra, numer. 16. Et
denique in hæc magis inclinatur, au-
thoritate legis Castellæ. leg. 4. titul.
11. partita. 6. licet repugnet Costa
in cap. si pater gloss. absque deductio-
ne, num. 23. hanc etiam inter com-
munes citat Crassus, in dict. §. Tre-
bellianica quest. 5. num. 3. & in hanc
partem tendunt Cuiacius, in exposi-
tione dictæ Nouellæ ad finem, quem
sequitur Gothofred. ibi litera. H. Gaspar
ad Fabrum lib. 3. tractat. 7. quest. 11.
in medio.

57. Nec obstat textus in d. §. ultim.
verbo, Militari, quia de plano in-

telligitur, secundum proxime cita-
tos, vt verificetur in milite hære-
de, que si non obtemperauerit dis-
positis in d. Authentica, nulli inua-
bitur privilegio, sed tanquam cæ-
teri pagani pænis ibi scriptis subia-
cebit, Cuiac. & Gothofred. & Gaspar
vbi supra, & mihi videtur conso-
na hæc interpretatio menti dict. §.
ultimi. Vnde fit consequens mili-
tes, qui hodie potiuntur privile-
gijs militaribus, si iure militari
testentur, potiri privilegio decisio-
nis dictæ leg. In testamento, cum si-
milibus.

Quæri tamen potest, an quæ ad-
modum dicta iura reiiciunt Falcidiam
ex testamento militis, ita si-
militer resoluendum sit in Trebel-
lianica. In qua quæstione, duæ sunt
opiniones contrariæ, prima negat,
quam tenent relati per Mantuanam
de coniecturis lib. 6. titul. 1. num. 37.
Crassus, §. Legitima, quest. 5. nu. 3.
Peregrin. articul. 2. num. 39. & artic.
3. nu. 60. quos sequitur Moneta d. cap.
9. n. 280. qui citant pro sua sententiã
d. l. In testamento. C. de testam. militis.
d. l. In testamento. C. ad l. Falcid. dict.
l. 3. §. Quod autem. D. ad Trebellianum,
quibus solummodo de Falcidia fit
mentio, & videtur nõ posse fieri ex-
tentione ad Trebellianicã, maxime,
cum detur periculum euertedi te-
stamenta militum, vt supra tetigi-
mus. Sed contraria opinio verior
est, quæ tenet, & Trebellianicam
reiici à testameto militis, per textum
in leg. 1. §. In filij, & §. Denique D.

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

ad *Trebellianum*, vbi expressa fit mē-
tio de Senatusconsulto *Trebellian-*
ac prionde de quarta *Trebelliani-*
ca intelligendum est, dum loquitur
circa milites, iura autem supra
citata, solum de *Falcidia* meminisse
dicendū est, quia casus erat fre-
quentior, sed non excludunt *Tre-*
bellianicam, in qua iam de iure an-
tiquo idem erat dispositum *dict. §.*
Denique, & d. §. In filij vbi gloss. *Pere-*
grini. d. nu. 60. vide *infra* à n. 51. ita
Cuiac. Mangil. Gaspar. dictis locis.

Sequitur secundum ordinē *Ac-*
cursij quartus casus, in quo cessat
Falcidia, vetitum, scilicet, quando
à testatore prohibetur, quod facere
potest, iuxta dispositionem *Auth.*
sed cum testator Cod. ad leg. Falcid.
iuncto corpore, vnde sumitur in
Authentic. de heredibus, & Falcidia,
§. Si vero expressim, notant gloss. &
communiter scribes in d. Authenti-
ca, Gabriel titulo ad Trebellianum, con-
clus. 1. à principio. Crassus §. Falcid-
ia quest. 10. Mantica lib. 9. de con-
iect. tit. 14. nu. 3. Menoch. 4. presump.
198. num. 2. & consil. 164. num. 25.
Hieronymus Gabr. consil. 92. num. 20.
lib. 2. Ripa in l. Nemo potest deleg. 1.
nu. 42. Couar. in nostro cap. Raynaldus
§. 3. nu. 6. Peregr. artic. 3. nu. 85. Mo-
net a de Commutatione vlt. vol. cap. 9. n.
344. omitto plures, quos ipsi refe-
runt. Quia casus hic magnas sub
se continet controuersias, vt statim
38. apparebit, propter iuris antiqui de-
cisionem, de qua in l. Quod de bonis,
§. 1. D. ad l. Falcid. ideo pro plena

terminorū cognitione an iudicā-
tendū duximus, antiquo *Digesto-*
rum tempore, & *Codicis Falcidia*
vel *Trebellianicam* à testatore pro-
hiberi nō posse, nec indireccte, puta
si hæres instituat subcōditione,
ne detrahat *Falcidia*, quia hæc con-
ditio reiicitur, ne per illā fraudetur
lex, ita probatur ex *l. Seius. 27. iuncta*
l. quod de bonis 15. §. 1. & §. fin. l. Titia
86. D. ad l. Falcidiam, l. Si vt allegas.
II. C. eod. c. Raynaldus noster ad fin. se-
cundū ordinariam allegationē, que
tria iura posteriora hoc recte pro-
bant in Trebellianica, ita vt nec in
parte poterat diminui per testato-
rem, vt colligitur ex dictis iuribus,
quibus addendus est textus in l. 1.
§. Denique versic. inde Neratius D. ad
Trebellianum, cuius antiqui iuris ra-
tio est in difficili, cum testatorum
39. gratia Falcidia fuerit introducta,
Principium Instit. de lege Falcidia, vt
hæredes adire inuitarentur, prout
etiam Trebellianica, dict. §. Sed
quia hæredes, de fideicommiss. heredita-
tibus, igitur ei renunciari posse vi-
debatur, ac proinde Falcidiam pro-
hiberi, argument. cap. Ad Apostoli-
cam de Regularibus, leg. penult. Cod.
de pactis, vbi late prosequitur Donel.
quæ dubitatio adeo fatigauit Do-
ctores, vt existiment plures, de
quibus Ripa in leg. Nemo potest.
D. de legatis primo, numer. 43. &
ibi Alciatus num. 30. qui testantur
communem, ideo Falcidiam non
posse remitti per testatorem, quia
Falcidia erat lex prohibitiua, &
istam

40. istam sequuntur insignes præceptores antiqui, inter quos computabitur insignis Barbof. in manu scriptis ad Rubricam D. ad Trebellianum, ex eo, quia legi prohibitiuæ etiam in fauorem partium latae, ipsæ partes renunciare non possunt. l. Non dubium Cod. de legibus, ideoque partes contra prohibitionem nihil possunt efficere, quia ablata est per legem talis potestas, facit glossa in l. à Diuo Pio § 8. D. de Ritu nuptiarum, & in l. vnica C. ne fideiussores dotium dentur Tiraquel. de primogenijs quest. 22. num. 9. Menchac. de success. creat. §. 29. nu. 3. Castill. tom. 1. de usufruct. cap. 54. num. 41. Suares de legib. lib. 5. cap. 22. à n. 13. Gutier. l. Nemo potest deleg. 1. nu. 307. Secundo, fundatur in cap. dilecto 26. versicul. nisi forte de præbendis, vbi Canonici non possunt derogare statuto condito in sui fauorem, quia habet decretum irritans, ex pluribus dicit communem Couar. in cap. Quauis 2. part. §. 2. nu. 11. quauis si statutum fuisset simpliciter à Papa confirmatum, illi possent Canonici renūciare, ex regula cap. Cum accessissent de Constitutionibus.

41. Sed hæc ratio nō est adeo firma, vt contra illam non pugnassent graues Doctores, asserentes adhuc legi prohibitiuæ, si particularē respiciat fauorē posse renūciari, quod bene probatur ex l. Filio præterito D. de iniusto rupto, vbi filius renuncians nullitati testamenti pro se introducit, de qua in principio Instit. de ex

heredatione liberorum, validat testamentum, vt optime ad nostrū propositum scribit Caldas ad. §. Sed hæc Instit. de in officioso num. 97. versiculo ex quibus, facit textus, in leg. 1. D. de Ferijs, cap. vltimo eodem titulo, vbi in ferijs datur decretum, quod à partibus renunciatur cap. 2. de iudicijs lib. 6. text. optimus in cap. vltimo §. 1. in principio, de officio delegat. Quibus, & alijs similibus fundamentis, maxime de textu, in cap. statutum, §. In nullo, iuncto §. final. de rescriptis lib. 6. post alios hanc partem defendit Couar. vbi supra, versiculo, tertio, Decius in dict. cap. Cum accessissent, numer. 22. & in leg. Posthumo nato Cod. bonorum possess. contra tabul. numer. 9. Gomez in §. Si quis postulante, numer. 28. de Actionibus, insignis Barbof. in manu scriptis ad leg. Nemo potest, delegatis primo, faciunt resoluta per Menchac. success. creatione, §. 4. num. 29. Gabriel Commun. titulo de clausulis conclus. 3. à num. 13. & sequentibus.

42. Nec multum vigent glossæ supraprecitatae, quia ipsæ verum docent ex specialibus rationibus concurrentibus in sua materia, vt per scribentes vtrobique, Nec dicit. versiculus, nisi forte multum vrget, quia licet ei plene quoad intentum, satisfaciatur Decius dicit. cap. Cum accessissent num. 3. alias num. 22. quem sequitur Couar. d. num. 11. alias num. 13. & præceptores varijs locis, tamen melius dicendū est, prout infra hac parte num.

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

Quare reiecta supra citata ratione verior, & tenenda est illa, quam præstant *Præceptores ad cap. si deligenti de foro comper. & in l. Nemo potest delegatis 1. quam magis communem dico, & ex ipsis iuribus demonstratam, quia lex Falcidia fuit*
43. *principaliter in fauorem publicum promulgata, nec mirum, si à testatore, vel hærede remitti nequeat, ex dict. l. Nemo potest. leg. Ius publicum D. de Pactis, quod bene constat ex dict. leg. Quod de bonis, §. 1. ibi (sororem iure publico retentionem habituram) post Bartolum. numer. 4. in dict. leg. Nemo potest, est magis communis per Ripam ibidem, numer. 42. Guierr. 307. Menchac. succession. creatione lib. 1. §. 8. à principio Cuiacius ad leg. Ius publicum D. de Pactis, & iterum lib. 13. responsorum Papiniani super dict. §. 1. Alphan. collect. 105. Fab. de error. dec ad. 11. error. 6. numer. 2. Donel. de iure Ciuili lib. 7. cap. 29. à principio, Gothofred. post Gouean. in d. §. 1. litera. M. qui publicus fauor consistebat in obseruatione testamentorum, argumēto. l. 3. Cod. de testamentis. leg. Negare D. quemadmodum testamenta aperiantur, Maret ad cap. Reynucius cap. 4. num. 2. Vnde licet gratia illa testatorum veniat etiam ex conseruatione suarum dispositionum, tamen semper verum est dicere, hūc fauorem publicum esse principale obiectum legis prohibentis ventionem, seu diminutionem Falcidie, & ideo per partes remitti non*

valebat, dum ille publicus effectus conseruandi testamenta non sequebatur plene, per aditionem hæredis scripti, quæ est formalis ratio. *dict. §. 1. Nec aliud potest concludi ex verbis dicti principij ad legem Falcidiam, dum ait, Falcidia fuisse prouisum, gratia testatorum, quia male colligunt Doctores citati supra num. 39. ex illis verbis concludi Falcidiam fuisse introductam principaliter in fauorem testatorum, cum potius colligere deberent in fauorem publicum fuisse introductam, conseruandi testamenta, & sic gratia testatorum fuit causa motiua inducendi Falcidiam, sed ipsa principaliter in publicam vtilitatem fuit promulgata, ac proinde idem important verba Imperatoris, ibi Gratia testatorum, ac dicere ob publicam vtilitatem, quæ in conseruatione testamentorum cōsistit, vnde etiam gratia seu fauor testatorum resultat, qua ratione sic præstita, aduertimus *Decisionem dict. l. Quod de bonis §. 1. hodie non procedere, postquam enim Iustinianus, per suam Nouellam primā de hæredibus, & Falcidia §. Si vero expressim, vnde sumpta fuit Authentica, sed cum testator Cod. ad leg. Falcidiam, alterauit decisiones antiquas, & aliam viam constituit illis contrariā, possunt testatores nō solum in parte minuire, hanc quartam Falcidiam, sed in totum illam prohibere, quod ita constituit Iustinianus fundatus in illa**

illa dispositione, quam ipsemet de
 nouo promulgauerat *in d. Nouella*
1. §. Si quis autem non implens, in ver-
ficulo, si vero nullus. quam iterum re-
 petit *in d. §. Si vero expressim in fine,*
 scilicet, ut si hæres scriptus adire re-
 recuset, licentia sit legatarijs, fidei-
 comissarijs, vel etiam seruis liber-
 tate donatis, talem adire hæredita-
 tem, & adimplere disposita à te-
 statore, in quo Imperator prouidit
 testamētorū destitutionibus, quod
 erat p. æcipuū fundamentū, prop-
 ter quod lex Falcidia prohiberi ne-
 quibat attento tempore antiquo
 Digestorum, & ideo disposuit ut
 testatores illam possint prohibere,
 quia licentia legatarijs, & cæteris
 concessa occurrit inconuenienti
 publico, ne testamenta aditione
 destituerentur hæreditatis, quod le-
 ges veteres vitare intendebant per
 suam prohibitionem, *notauit excel-*
lenter post antiquiores Gothofred. in no-
tula ad d. §. Si vero expressim, littera.
X. præsertim Mangilius, quæst. 113.
num. 5. & 6. nec audiendus est Sar-
mientus à nemine citatus lib. 2. Se-
lectarum cap. 7. nu. 12. qui existimat
 rationem, propter quam hodie te-
 statore Falcidiam prohibere potest,
 esse illam, quia legando decem, ve-
 rum est voluisse ea habere magis
 legatarium, quam hæredem, forsā
 existimās maiorem summam bo-
 norum hæredi relinquere, id forte
 non facturus, si nihil relinquere se
 hæredi intelligeret, quem magis,
 quam legatarios diligere, creden-

dum est, at vero quando expresse
 prohibet Falcidiam, iam cogitasse
 videtur, fieri posse, ut nihil hæredi
 relinquatur, expendens ad hoc *dicit.*
Authent. de hæredibus, & Falcidia §.
Hæc autem. Nā hæc ratio Sarmien-
 ti, etiam attento tempore Digesto-
 rum procedit, quo constat testato-
 rem non posse Falcidiam prohibe-
 re, ideo ad suprapositam semper est
 recurrendum.

Ex qua resolutione primo in-
 fero ad intelligentiam *nostri textus* 46.
in fine, dum expendit heredes Ray-
 naldi posse deducere Falcidiā, quæ
 contra voluntatem defuncti dedu-
 titur, facit dubium, quia decisio
nostri textus est condita à Gregorio
 Nono post *decisionem d. Authen-*
tica, sed cum testator, prout omnes
 communiter scribentes agnoscūt,
 ut per *Abbatem num. 16. Couar, hic à*
num. 9. secundum nouiorem impressio-
nem, Peregrin. de fideicommissis artic.
3. nu. 86. in principio, cum ergo pos-
 sit testator hodie prohibere, & nō
 prohibuit, cēsetur dedisse, quia qui
 potest adimere, & non adimit dare
 cēsetur, *l. 1. §. fin. D. leg. 3. ad quod*
est textus in simili, in l. Conficiuntur.
D. de iure codicillorum, & magis in l.
Nec non §. Quod eis D. ex quibus cau-
sis maiores, per quæ fundamenta ho-
 die non posse Falcidiam detrahi
 contra voluntatem testatoris, sed
 potius secundum illā, scribunt plu-
 res quos sequitur *Ripa in d. 1. Nemo*
potest num. 45. & in l. 1. num. 15. D.
ad Trebellianum Corras. in l. Filium
 quem

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

quem habentem *Cod. famil. heriscund. num. 121. Alciat. lib. 5. Paradox. cap. 19. & Peregrin. d. articul. 3. num. 83.* qui magis etiam in hanc partem inclinat.

47. Verum tenendum est etiam hodie post decisionē dicta *Authētica sed cum testator* optime, & cū tota proprietate procedere decisionem nostri cap. *Raynaldus in fine*, dum habet Falcidiam deduci contra voluntatem testatoris, Omissa nanq; triplici casuum differentia, quam in præsenti puncto, constituit insignis *Barbosa in Rubrica ad Senatus cōsultum Trebellianam manuscripta*, quam ab eo mutuasit, si possibile videretur, diceremus, *Peregrin. dict. num. 86. cum Couar. in præsenti se- cūndum nouiorem impræssionem, §. 3. num. 11. Ripa sibi contrarius, in l. In quartam num. 48. D. ad leg. Falci- cid. Menchac. success. creat. §. 24. n. 54. Moneta de Commut. cap. 9. n. 345.* asseueramus Falcidiā ideo detrahi contra voluntatem testatoris, quādo illam non prohibuit, quia testa- tor grauando hæredem ultra do- drantem, potius voluit, vt bona ad legatarios, quam ad hæredem deuenirent, & hoc sufficit, vt lega- ta diminuantur per legem Falci- diam contra voluntatē testatoris, & ita bene considerat *Couar. vbi su- pra, textum nostrum in fine* loqui so- lummodo de lege Falcidia, quod etiam fatetur *Peregrinus d. num. 86.* licet contrarium teneant plures ab eis relati, qui scripserunt non loqui
- 48.

de Falcidia sed de Trebellianica; supra positam tamen sententiam infra veriorē iterum approbamus, nec contrarietatem facit pondera- tio *Alciati d. c. 19.* dum considerat testatorem præsumi se conformare cum dispositione iuris, iuxta nota- ta per Doctores in *l. Hæredes mei §. Cū ita D. ad Trebellian. prosequitur Menoch. lib. 4. præsumpt. 202. num. 1. Gratian. forens. tom. 4. cap. 664. à prin- cipio Robles de representat. lib. 3. c. 7. nu. 10. Castillo. tom. 4. cap. 35. à prin- cipio cum multis num. sequentib.* quæ dispositio antiquitus repugnabat, ex eo, quia testator, licet vellet, nō poterat efficere, quin Falcidia de- duceretur, at hodie cum possit pro- hibere, eius dispositio videtur esse conformis iuri, quod illam iubet detrahere, non refragante testato- ris voluntate, quæ ponderatio de- nique coincidit cum supradictis, vt concludat Falcidiam magis ex vo- luntate, quam contra voluntatem testatoris deduci, quia negamus te- statorem in hoc casu, velle se con- formare cū dispositione iuris, sup- posita testamenti scriptura, nec ius nouum in aliquo alterauit veteris dispositionem, nisi quādo testator expresse contrarium disposuerit, quod supponimus deficere in quæ- stione proposita. Nec *d. l. §. vltim. & d. l. Conficiuntur supra citata*, ali- quid probant, cum nos suppona- mus in nostro casu, testatorem vol- luisse adimere Falcidiam, saltem tacitè, vt supra cum *Couar. expendi- mus, ex*

49.

mus, ex quibus satis defensa remanet litera nostri textus, prout ait Alciat. in d. l. Nemo potest. num. 30. Gregorius Lopez in l. 6. tit. 11. partit. 6. glossa 2. Barbosa in manuscript. addit. Rubricam, (Casar ad l. In quartam. num. 58. & num. 89. Fachineus contr. lib. 5. cap. 4.

Animaduertimus etiam nouam dispositionem d. Authentica sed cum testator esse intelligendam cum conditionibus ibi requisitis, ad effectum, ut per illam censeatur reuocata antiquior dispositio legum Digestorum; Et prima conditio est, quod ipse testator sit sciens patrimonij sui, ita ut non ignoret Falcidiam esse admittendam, ne per errorem prohibeat Falcidiam, ita post Bart. & Salicet. ibi optime (Castrens. in dict. Authentica num. 3. Menoch. de presumptionibus lib. 4. presumpt. 198. nu. 8. Mangil. quest. 113. num. 7. licet suspicari possit, quod haec conditio adiecta fuerit per compilatorem, quia in originali d. Authentica, non reperitur tale requisitum. Secunda conditio necessaria est, ut haec prohibitio fiat verbis expressis, & de necessitate inducentibus hanc prohibitionem Falcidiae, nec sufficere generalia verba vel equipollentia, ut ait Menochius d. n. 8. loco citato. Peregr. qui innumeros propemodum citat. dict. artic. 3. num. 87. & 88. quae autem sint haec verba, infra dicemus.

Quibus sic praecognitis, ingrediatur questio, de qua est quae maxima inter iuristas contentio. Vtrum sci-

licet dispositio d. §. si vero expressim, iuncta d. Authentica, sed cum testator dum loquitur de prohibitione Falcidiae, extendatur etiam ad prohibitionem Trebellianicam, Imperator sic ait, si vero designauerit se expressim velle heredem retinere Falcidiam, necessarium est testatoris valere sententiam, Authentica sed cum testator ita (Sed cum testator hoc expressim vetuit, non ignarus quis modus sit patrimonij sui, cessat Falcidia.) in hac questione communis opinio tuetur partem affirmatiuam, ut constat ex infinitis antiquioribus, quos refert Ias. in l. Marcellus D. ad Trebellianum. numer. 40. Decius consil. 81. Dubio. 4. Couar. in nostro cap. Raynaldus §. 3. num. 9. Ripa in d. l. Nemo potest. D. de legatis primo num. 42. Gomes tom. 1. cap. 5. numer. 11. plures per Gabrielem communium tit. ad Trebellianum conclus. 1. Gail. lib. 2. obseruat. cap. 138. num. 15. Clarus. §. Testamentum, quest. 62. & 73. Crassus eodem §. quest. 62. num. 4. Gutierrez in d. l. Nemo potest d. num. 523. Padilla in l. Post mortem. num. 28. Cod. de fideicommissis de enchao. success. creat. §. 8. à num. 5. Molina de primogen. lib. 1. cap. 17. num. 11. in finitio citat. Peregrin. de fideicommissis artic. 3. nu. 85. quibus additur Costa in cap. si pater glossa Trebellianica. num. 11. Donellus de iure Civili lib. 7. cap. 29. post principium, & de iure Pichardus in §. Sed quia heredes, de fideicommissarijs hered. num. 29. & Menochius lib. 4. & presumptione. 193. à nu. 13. Marcus ad

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

cap. Raynucius cap. 4. num. 5. in finitōs refert. & sequitur *M. angilius quaest.* 114. num. 10. *C. eualh. communium. quaest.* 28. à principio, *Moneta de commutatione vlt. volunt. cap. 9. nu.* 314. pro qua communi, & affirmatiua
52. sententia faciunt sequētia. Primū, quia in illis casibus, in quibus cessat Falcidia, cessat etiam Trebellianica ex regul. *l. Marcellus, §. Quod autem D. ad Trebellian.* Secundum, quia regula exorbitans à iuris regulis extenditur ad ad casum, qui sub lata significatione verborum comprehenditur, vt probāt Doctores per textum in *l. Filium 14. D. ad Macedonianum*, vbi Senatus consultum, quod loquitur de filijs, licet sit odiosum, extenditur ad Nepotem, qui tantum late sumptō vocabulo sub appellatione filij continetur *l. Filij 84. l. Iusta. 201. D. de verborum significatione*, igitur licet dispositio dicti §. *Si vero expressim sit* odiosa respectu iuris antiqui, adhuc debet comprehendere Trebellianicam, iuxta illa, quae de lege exorbitante cum pluribus scribit insignis *Barbosa in l. Si constante nu.* 100. limitatione, 3. *D. soluto matrim.*
54. Tertium, quia fauorabilior est lex Falcidia, quā Trebellianica, prout colligitur ex *decisione l. In quartam 90. D. ad legem Falcidiam*, vbi plura imputantur in Trebellianicam, quae nō imputantur in Falcidiam, igitur si Falcidia prohiberi potest per testatorem, à fortiori Trebellianica, maxime, quia ratio expres-

sa in *d. §. Si vero expressim*, scilicet haeredem satis lucrari, si pie agēdo impleat voluntatem defuncti, æqualiter militat, tã in haerede Trebellianico, quam Falcidico. Quartū quia appellatione Falcidiae, etiam Trebellianica continetur, vt colligitur ex multis locis *l. Si vt allegas C. ad l. Falcid. l. Titia. 86. l. Filius familias 18. D. eodem. leg. Cohæredi §. Cum filio D. de vulgari. l. Cum filio. 11. D. de legatis primo. l. 1. §. Deinde. l. Marcellus §. Quod autem D. ad Trebellianum, l. Iubemus C. eodem l. Pater filiam. 14. D. ad leg. Falcid.* Denique est textus in §. *Sed quia haeredes Instit. de fideicommiss. heredit.* Ex quibus omnibus constat Iureconsultos, & Imperatores vti verbo Falcidia, pro Trebellianica, igitur eodē modo, lex noua permittens, vt Falcidia prohiberi possit, debet cōprehendere Trebellianicam, quia lex odiosa comprehendit casus æquiparatos, glossa celebris, in *l. Si quis seruo C. de furt. Couar. hic §. 3. numer. 6. Gom. l. 4. num. 7. plures citat. Gutierrez ad dict. l. Nemo potest. nu. 326. Surd. de aliment. tit. 2. quaest. 10. nu. 2. Barb. in l. Si constante D. soluto matrimonio, num. 98. & in leg. Si quis emptionis §. Sed hac C. prescrip. triginta num. 24. insignis praeceptor Brito ad Rubric. de locato 2. part. §. 3. num. 16. C. eualh. de quaest. 28. num. 2.* Vltimum, quia in omnibus dispositionibus illa interpretatio magis probanda est, per quam fit reductio ad ius commune, argumento text. in *l. Si vnus, §.* 56.

Pactus nepeteret D. de pactis, & ibi Iason. cap. Cum ab exordio. 35. distin. glossa receptissima in cap. statutum 3. de prebendis lib. 6. optime Couar. 3. var. cap. 6. n. 4. Tiraquel. de primogen. quest. 24. num. 6. Gutier. ubi proxime. nu. 329. Gonçales ad regul. 8. Cancell. gloss. 7. num. 28. Molina de primogen. lib. 3. cap. 4. num. 25. Sanchez de matr. lib. 1. disput. 12. num. 2. sed interpretatio d. §. Si vero expressim, ut procedat tam in Falcidia, quã in Trebellianica, reducit nos ad ius commune, & terminos ipsius, legum scilicet duodecim tabularum, secundum quas, unicuique licebat legare pro mensura suã voluntatis, nulla restrictione Falcidiã, vel Trebellianicã cognita, ut colligitur ex forma text. in l. Verbis legis. 120. D. de Verborum significatione, ubi notat post Rebus. Alciat. in principio, igitur, & hæc pro communi sententia.

Non defuere tamen multi, & graues Doctores, qui sine metu fundamentorum, quã de proximo retulimus, contrariam sententiã defendant, multos ex antiquioribus refert, & sequitur Iason. in d. l. Marcellus, num. 43. Bartol. sibi contrarius in l. Nemo potest, numer. 5. Alexand. in d. l. Marcellus, num. 8. multos etiã citat Gutier. d. l. Nemo potest, nu. 322. accerrime Alciatus lib. 5. paradox. cap. 19. infiniti per Gabrielem communium titul. ad Trebellianũ conclus. 1. num. 2. optime illam defendit Fachineus controvers. lib. 5. cap. 4. per totum Sarmient. lib. 2. selectarum c. 7. n. 17.

Padilha. Post mortem C. de fideicommissis, num. 28. & nemine citato Donnelus sibi contrarius in Authentica scilicet cum testator num. 4. & Faber de erroribus decade. 11. errore 6. num. 3. scribit d. §. Si vero expressim, paulatim fuisse extensum per communem ad Trebellianicã, cum Imperator tantum de Falcidia loquatur, & sic in rigore insinuat hanc esse verior sententiam, quam etiam tandem agnoscit Mangilius de imputat. quest. 114. num. 17. à principio vsque. nu. 9. & late defendit Gaspar ad Fab. lib. 3. tract. 8. quest. 1. & hanc in praxi sequendam, & communem multis relatis testatur Cevalhos d. quest. 28. in fine, & hanc magis communem, & æquiorẽ testatur Rolandus consil. 12. per totum, & consil. 31. nu. 29. & consil. 78. à num. 13. lib. 1. Cephalus consil. 153. num. 13. Farinac. tom. 1. quest. 25. num. 42. Pro hac alleganter ista fundamenta. Primum, negari non potest constitutionẽ nouam d. §. Si vero expressim, esse correctoriam ad ius antiquũ, & exorbitantem ab ipsius regulis, ut constet, sed in correctorijs, & exorbitantibus nõ fit extensio de vno casu ad aliũ, licet in alio detur æqualis ratio, vel etiam maior, iuxta doctrinam glossæ receptæ in Authentica, quas actiones C. de sacrosanctis Ecclesijs, iuncta regul. quã à iure de reg. iuris lib. 6. l. Quod vero D. de legibus. Iason. in dicta Authentica num. 21. Burt. receptus in l. Si constante D. subito matrimonio num. 48. ut per insignẽ Barbof.

80 De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

Barbos. ibi num. 109. & 101. versic. 3.
 Angel, qui plures refert. quest. 114.
 num. 7. Duenh. regul. 286. Sarmient.
 1. selectar. cap. 12. Surdus cons. 416.
 num. 9. Soares lib. 6. de legibus cap. 2.
 Joseph. ad leg. Cum auus de Cond. lib.
 3. cap. 19. num. 6. Aegidius l. Ex hoc
 iure. 2. tom. cap. 2. numer. 63. Ioannes
 Caphalus in repetitione leg. Centurio, de
 Vulgari, num. 414. insignis praeceptor
 Brito d. cap. 1. de Locato num. 2. er-
 go cōstitutio dict. §. Si vero expres-
 sim, cum loquatur tantum de Fal-
 cidia, extendi nō potest ad Trebel-
 lianicam, iuxta proximam ratio-
 nem, quam sufficientem dicit Ias.
 d. num. 43. ad confutandas omnes
 contrarias argumentationes supra
 pro prima factas. Secundo, expen-
 dunt Doctores in proposito dari
 maximam differentiam inter Fal-
 cidiam, & Trebellianicam, prater
 illam, quod Trebellianica non de-
 ducitur nisi per hæredem grauatū
 totam hereditatem restituere, vt
 videre est ex principio, & per totum
 Instit. de fideicommissar. hered. leg. 1.
 l. Mulier. §. ultim. D. ad Trebellianū,
 Falcidia vero deducitur ex legatis
 particularibus, vt constat ex princi-
 pio, de leg. Falcidia, vbi notat post Theo-
 phil. Mynsingerius, num. 16. Ioānes
 Petrus Moneta de Commutatione ult.
 vol. cap. 9. numer. 272. & nos supra
 diximus. part. 1. num. 84. Et est illa,
 quod in Trebellianica datur ratio
 specialis, propter quam dispositio
 d. §. Si vero expressim, ad illam non
 extēdatur, quia scilicet cogi potest

hæres adire, si recuset, iuxta textus
 in l. Cogi, & in leg. Quia poterat. 4. l.
 Nam quod. 14. §. 1. d. l. Cogi §. & ge-
 neraliter, cum multis ibidem D. ad Tre-
 bellianum, quæ coactio in hærede
 Falcidico nō dabatur, vt apud om-
 nes est indubitatum, cum ergo ra-
 tio, propter quam Imperator per-
 mitit testatori, vt possit prohibe-
 re Falcidiam, sit, quia per nouā de-
 cisionem imperatoris, cessat timor
 non adeundæ hæreditatis, quia re-
 pudiante hærede possunt legatarij,
 fideicommissarij, serui veniētes ab
 intestato, & cæteri adire, prout ha-
 betur in §. Si quis autem non implens,
 in versiculo, si vero nullus, quæ ratio
 non datur in Trebellianico hære-
 de, quia fideicommissarius vniuer-
 salis, si hæres recuset, necessario te-
 netur illum adhuc hodie cogere,
 prout tenebatur attento tēpore Di-
 gestorum, nec potest per se hæredi-
 tatem adire sine restitutione, vt
 Doctores concordāt, per textum in
 l. Ille, à quo §. Si de testamento, in fine
 D. ad Trebellianum, & l. Non iustam
 C. eodem, ita post Alex. Bald. Ripam;
 & alios ad dict. l. Nemo potest, fatetur
 receptum apud omnes Menchac. de
 success. creat. §. 8. num. 11. quæ opi-
 nio erga me verissima est, ita vt
 adhuc hodie fideicommissarius te-
 neatur cogere hæredem, aliàs im-
 putet sibi, si non faciat, quia circa
 hanc coactionem nihil immutatū
 est per d. §. Si vero expressim. Nec cō-
 tra hanc communissimam senten-
 tiam obstat textus in d. Nouella 1. §.

Si quis

61.

62.

64.

Si quis vero non implens, versicul. etenim, ubi datur licentia ad eundem hereditatem fideicommissariis vniuersalibus, etiam sine coactione, quia textus ille solum procedit, & habet locum postquam heres principalis adiuit, & fuit fideicommissum per aditionem confirmatum, postea autem idem heres fuit conuictus de negligentia, quia noluit voluntatem defuncti adimplere, & per sententiam priuatus hereditate, & in hoc solummodo casu, inquit textus in d. versicul. etenim, quod post priuationem, illa hereditas primo deferatur fideicommissariis per vniuersalitatem, vt constat ex textu ibi (tunc quod aufertur, & c.) ubi bene notat Cuiacius col. 1. & Gothofred. ibi lit. E. vnde cum textus ille loquatur post priuationem heredis, immerito adducetur ad probandum fideicommissarium vniuersalem posse sine coactione heredis, si ipse recuset, adire, cum contrarium adhuc hodie sit obseruandum, iuxta proxime dicta, sequitur ergo necessario standum esse regulis iuris antiquis, secundum quas testator non potest prohibere detractionem quartæ Trebellianicæ, licet secundum Nouellam possit prohibere Falcidiam. Tertio, aliqui volunt allegare pro hac parte decisionem text. in nostro cap. Raynaldus, dum in fine dicit, Falcidiam deduci contra voluntatem testatoris, accipiendo Falcidiam, pro Trebellianica, quod videtur confirmari ex his, quæ notat Alciatus

in l. Verbis legis 120. D. de verborum significat. circa verbum, legare, de quo text. nosser ibi in restitutione prefati legati, quod etiam trahitur ad institutionem heredis, & a fortiori ad fideicommissarium, qui loco heredis constituitur, vt probatur ex leg. 2. D. ad Trebellianum. Sed hæc inductio parum facit pro hac opinione, quia textus noster formaliter loquitur delegato, de quo non Trebellianica, sed propria Falcidia desumitur, vt supra iam dictum est, Melius pro prædicta sententia facit, quod si testator Trebellianicam posset prohibere, a fortiori posset pater efficere, vt fructus in ea computentur, quod pater efficere nullo modo potest, per l. iubemus Cod. ad Trebellianum, quæ in hoc reuocata non est, vt bene comprobatur Couar. in cap. Rainucius, §. 11. num. 9. igitur.

Propter quæ fundamenta, hæc posterior sententia in puncto iuris verior est, vt ait Alex. dict. num. 8. Iason. dict. num. 43. & sequuntur reliqui supracitati, qua retenta parum difficultatis continet solutio argumentorum, quæ pro prima adduximus. Nam ad primum de text. in l. Marcellus, §. Quod autem, respondendum est, prout infra dicemus circa questionem de non amittenda Trebellianica, ob non confectum inuentarium, ideo hic repetere prætermittimus, vide num. infra 180. Ad secundum fundamentum fatemur fauorabiliorem esse Falcidiam, quàm Trebel-

65.

66.

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

67. Trebellianicam, quo ad materiam imputationis, de qua, *in dict. leg. In quartam*, vt late per *Ripam ibi n. 20. Casar à num. 67. Roland. lib. 1. consil. 27. nu. 4.* Sed negamus legem, quæ permittit testatori vt valeat prohibere Falcidiam, extendi debere ad Trebellianicam, in qua diuersissima datur ratio, de qua supra in secundo fundamento. Ad tertium satisfit ex dictis *infra nu. 144.* Trebellianicam cōprehendi appellatione Falcidiæ, large sumpto vocabulo, & improprie, quasi per respectum ad tempus illud antiquum, quo fideicommissa erant legibus incognita, de quo meminit Imperator *in principio Instit. de fideicommissarijs hereditatibus*, at vero, cum postea quarta Trebellianica deduci iuberetur ad similitudinem Falcidiæ, *iuxta d. §. Sed quia Instit. eodem titulo*, nihil mirum, si cum improprietate leges promiscue vtantur, verbo Falcidia, pro Trebellianica, habito scilicet respectu, ad illā originalē similitudinem, vt ad illud propositum expendit *Pichardus in d. §. Sed quia heredes, num. 38. Casar ad legem in quartam, num. 1. & num. 7.* Sed ex hac similitudine inferri non potest ad casus exorbitantes legis correctoriæ, & odiosæ, qualis est prohibitio Trebellianicæ facta à testatore, cum detur in illa diuersa ratio, vt sæpe supra repetitum est.

Nec obstabit in correctorijs admitti extentionem de paritate ra-

tionis, quia contrarium verius esse supra ostendimus, cum multis, de quibus *Barb. in d. l. si constante D. soluto matrimonio, num. 104. in fine*, quamuis aliquando extētio admittatur, *iuxta dictam glossam vltimam, & communem sententiam, de qua Barbosa vbi supra n. 98. resoluit Suar. de legibus lib. 6. cap. 3. & 4.* Deniq; non obstabit illud, quod vltimo loco expendebamus, de reductione ad terminos iuris antiqui, quia in præsentiarum ius antiquum non est interpretandum, ius illud antiquissimum legum duodecim Tabularum, sed tempus Digestorum, secundum quod, quemadmodum testator Falcidiā prohibere nequit, ita etiam nec Trebellianicam, iuxta iura supracitata.

Ex quibus hæc pars in rigore disputationis verissima est, & cōmunis, vt supradiximus, sed quia habemus legem de iure regni, quæ nos cogit ad practicādas communes opiniones *lib. 3. tit. 64. §. 2.* maxime, quando in proposito adest opinio Bartoli pro vtraque sententia, quam ex eadem lege Regia sequi tenemur, necesse est aliquas declarationes atingere, quas Doctores cogitarunt ad declarandam illam primam sententiam supra relatam, ita vt, si aliquando veniat practicanda, cognoscatur per declarationes, quas Doctores ad illā scribunt, de quibus plene tractarūt *Gabriel communium titulo, ad Trebellianum concl. 2. cum septem sequentibus*

Mantica

Mantica de Coniecturis lib. 7. tit. 12.
Menoch. de presumptionibus, lib. 4.
presumpt. 198. ter totam Peregrin. de
fideicommissis articul. 3. num. 87. qui
 omnes ex antiquioribus abunde
 tradunt, & quanuis Paulus in dict.
Authent. sed cum testator, nu. 3. cum
Menoch. dict. loco, num. 8. requirant
 quod testator sit sciens patrimonij
 sui, vt possit Falcidiam, & Trebel-
 lianicam prohibere, vt insinuant
 verba ipsius *Authentica, sed cum te-*
stator, nihilominus ea verba non
 reperiuntur in originali, d. §. *Si vero*
expressim, sed erit prima conditio
 secundum communem necessa-
 ria. Secundo requirunt, vt fiat ex-
 presse, in quo nulla est dubita-
 tio, sed omnes vnanimiter con-
 sentiunt.

70. Solet autem inter scribentes esse
 altercatio, quanam dispositio te-
 statoris dicatur expressa, vt satis-
 fiat per illam decisioni dict. §. *Si ve-*
ro expressim, an scilicet debeant ver-
 ba esse clara, an sufficiat, vt ex con-
 iecturis colligatur mens testatoris,
 in qua re, ex mente omnium sic re-
 soluendum existimo, vel enim verba
 71. testatoris possunt verificari in alio
 casu, & sensu, prater prohibitionem
 Falcidiae, vel non, primo casu, om-
 nes constituunt esse locum deduc-
 tionis Falcidiae, & Trebellianicae,
 secundum communem, quia scili-
 cet ex verbis generalibus non cen-
 setur prohibita, ex eo, quia lex cor-
 rectoria, & exorbitans, qualis est
 constitutio dict. §. *Si vero expressim,*

semper tali modo est interpretan-
 da, vt minus praedictet iuri com-
 muni, vt post Angel. in dict. §. *Si vero*
expressim Oldrad. & alios, communiter
receptum ait Bertrandus consil. 148.
lib. 3. ad finem, Bellonus, qui excellen-
ter tradit cons. 67. Mantica vbi supra.
Peregrin. num. 88. vbi infinitos refert,
Molin. lib. 1. cap. 17. num. 15. & se-
quenti post Menchac. de success. pro-
gress. §. 26. num. 29. optime Mangi-
lius d. quest. 113. num. 22. late Cesar
d. l. In quartam, num. 84. & sequenti,
 maxime, cum Imperator per suam
 nouam dispositionem non abro-
 gauit in totum decisionem dict. leg.
Quod de bonis §. 1. Sed tantum per-
 mittit testatori, vt possit, si vellet,
 72. expresse prohibere Falcidiam, vn-
 de si expresse non prohibeat, serua-
 bitur ius antiquum dict. l. *Quod de*
bonis, §. 1. quae vt dicimus semper
 seruabitur, dum contrarium expres-
 se non disponatur per testatorem.
 Ex quibus cum Peregrino proxime
 citato loco, & cum Mangil. d. quest.
 113. num. 19. & 20. & quest. 115.
 numer. 30. Portio. *Immola consil. 92.*
num. 90. puto dicendum non suf-
 ficere verba generalia, per quae te-
 stator iubeat totam suam heredi-
 tatem, vel vniuersa bona, vel om-
 nia bona Titio restitui, vt Falcidia
 73. censeatur prohibita, vel Trebellia-
 nica: nam cum lex requirat specia-
 lem, & expressam prohibitionem,
 illi non satisfit per verba generalia,
 qualia sunt illa, quae proxime po-
 suimus. Probatu: haec resolutio ex
 T l. fin.

De vna, & altera quarta deducēda vel nō,

l. final. §. Omnem Cod. administrat. tutorum, ibi (& hoc specialiter expresserit) & ibi notavit Bartol. & facit ad propositum doctrina glossæ in clem. 2. verbo specialis, de officio ordinarij, glossa etiam, verbo expresse, in cap. Inquisitores de hereticis, lib. 6. glossa ultima, in Clementina per literas de prebendis, quas sequitur multa cummulans Felin. in cap. Translato, numer. 3. & 4. de Constitutionibus, ex quarum mente aperte colligitur, quod in illis casibus, in quibus lex requirit specialem mentionem alicuius rei in specie, non sufficit, vt dispositio concipiatur per verba generalia. Secundo confirmatur ex textu, vbi glossa verbo, expressus in cap. statutum, §. In nullo de Rescriptis lib. 6. vbi manifeste constat quod quando lex requirit expressum consensum partis, vt delegatus possit cognoscere de causa sibi commissa extra ciuitatem, vel diæcesim assignatam, non sufficit consensus tacitus, qui ex partis taciturnitate colligitur, post Ordinarios ibi Geminian. numer. 3. Francum, numer. 5. comprobatur Tiraquel. ad leg. Connubiales gloss. 7. numer. 7. & 30. post Dec. Mascard. de probationibus conclusion. 1219. numer. 34. Barbof. ad leg. 2. §. final. numer. 30. D. soluto matrimonio, Gonsal. ad regul. 8. gloss. 47. numer. 20. post Suarez titulo, de las dendas, numer. 30. ad finem. igitur per necessariam consequentiam concluditur nō sufficere tacitam prohibitionem Falcidiæ, & Trebellianicæ, quæ resultat ex verbis generalibus, quæ supra scripsimus, cum satis verificetur ipsorum tenor in tota hæreditate restituta, licet defalcata per Falcidiam, vel Trebellianicam, maxime, cum hoc conformetur cum dispositione iuris, argumento leg. 3. D. de legatis primo, ornatæ per Menoch. lib. 4. presumption. 40. numer. 8. Surd. cons. 253. numer. 26. Alciat. in leg. 4. si cert. per. numer. 22. Caldas de emptione, cap. 33. numer. 72. Barbof. leg. Si filio, §. final. D. soluto matrimon. numer. 36. Thusc. litera. T. conclus. 7. Castill. tom. 4. cap. 17. à numer. 39. quæ regula in hoc casu disponit totam hæreditatem dici restitutam, quando ex ea deducitur Falcidia, vel Trebellianica, argumento, leg. Cogi. 16. §. Et generaliter D. ad Trebellianum, iuncto, §. Sed & si quis rogauerit eiusdem legis, l. Ita tamen 27. §. Trebellianum leg. Si hæres ab eo 68. §. Si totam, leg. Lucius 78. §. Hæres illo titulo, ex quibus constat, quod quando testator totam hæreditatem iubet restituere, intelligitur deducta quarta, nec respondeas, prout aliquando à sapientissimo Doctore audiui, hoc procedere, attento tempore antiquo, quo Falcidia prohiberi non poterat, quia ex hoc magis confirmatur nostra sententia, quia Imperator nō abrogauit ius antiquū, nisi quando testator expresse declarat, non autem, quando verba alium sensum patiuntur: igitur, & ultra supracitados plures refert Gabriel

titulo